

Møteinnkalling

Utvalg:	Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd
Møtested:	Møterom Festplassen i 1. etasje, Kirkens hus, Marken 34
Dato:	19.10.2021
Tid:	16:00

Til varamedlemmene er denne innkallingen til orientering. Dersom det blir aktuelt at varamedlemmer skal møte i møtet vil det bli gitt nærmere beskjed.

Dersom noen av medlemmene ikke kan møte og må melde forfall, blir de bedt om å gjøre dette så tidlig som mulig ved å ringe til Roald Breistein tlf. 97 50 51 52 eller til Hogne Haktorson, tlf. 911 05 982.

Det er planlagt at Roald Breistein møter fra sekretariatet, på dette møtet.

Nils Gunnar Toppe
kontrollutvalgsleder

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Kopi: Vararepresentanter til kontrollutvalget
Leder i fellesrådet
Revisor
Kirkevergen

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 9/21	Godkjenning av innkalling og sakliste		
GK 10/21	Godkjenning av møteprotokoll fra møte 07.09.2021	2020/28	
	Politiske saker		
PS 21/21	Kirkevergen redegjør for hva som er/vil bli gjort i forhold til anbefalingene i revisjonsrapport nr. 3 fra Deloitte	2020/38	
PS 22/21	Forvaltningsrevisjon innen økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem - Revisjonsrapport	2019/84	
PS 23/21	Gjennomgang av BKF's kontrolloppgaver og kontrollrutiner - Status i arbeidet ved leder og nestleder	2019/83	
PS 24/21	Eventuelt	2020/26	
PS 25/21	Konkurransesutsetting av revisjonstjenestene for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) - Forslag til konkurransegrunnlag	2017/83	

Godkjenningssaker
GK 9/21 Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksnr: 2020/28-33
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	10/21	19.10.2021

Godkjenning av møteprotokoll fra møte 07.09.2021

Møteprotokoll fra møte i kontrollutvalget 07.09.2021 er lagt ved saken.

Møteprotokoll

Utvalg:	Kontrollutvalget
Møtested:	Møterom Festplassen i 1. etasje, Kirkens hus, Marken 34
Dato:	07.09.2021
Tid:	16:00 - 16.50

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Nils Gunnar Toppe	Leder	
Tord Byrkjeland Berntsen	Nestleder	
Randi Wollan Neuber	Medlem	
Per Kristian Erdal	Medlem	
Bjarte Flaten	Medlem	

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
------	----------	---------------

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
------	-----------	---------------

Merknader

Andre som møtte:

Nann	Stilling
Frode Løvlie	Forvaltningsrevisor i Deloitte
Roald Breistein	Vestland fylkeskommune, Sekretariat for kontrollutvalet

Nils Gunnar Toppe
utvalgsleder

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off
	Godkjenningssaker		
GK 7/21 GK 8/21	Godkjenning av innkalling og sakliste Godkjenning av møteprotokoll fra møte 18.05.2021	2020/28	
	Politiske saker		
PS 17/21	Forvaltningsrevisjon inne økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem - Status i arbeidet ved Deloitte	2019/84	
PS 18/21	Gjennomføring av ny konkurranse på kjøp av revisjonstjenester for BKF - Videre fremdrift	2017/83	
PS 19/21 PS 20/21	Eventuelt Gjennomgang av BKF's kontrolloppgaver og kontrollrutiner - Status i arbeidet ved leder og nestleder i kontrollutvalget	2020/26 2019/83	
	Referatsaker		
RS 11/21	Vedtak Sak 30-21 fra møte i fellesrådet 16.06.2021 årsregnskap 2020	2020/38	

Godkjenningssaker

GK 7/21 Godkjenning av innkalling og sakliste

Saksprotokoll 07.09.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Leder i kontrollutvalget informerte om at det er ønskelig at kontrollutvalget, etter det formelle møtet er over, blir igjen for å diskutere sak om «Gjennomgang av BKF sine kontrolloppgaver og kontrollrutiner» uten at revisor og sekretariat er til stede.

Det kom ellers ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak

Sakliste og innkalling ble enstemmig vedtatt.

GK 8/21 Godkjenning av møteprotokoll fra møte 18.05.2021

Saksprotokoll 07.09.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det kom ikke frem noe under dette punktet.

Vedtak

Møteprotokoll fra møte i kontrollutvalget 18.05.2021 ble enstemmig vedtatt.

Politiske saker

PS 17/21 Forvaltningsrevisjon inne økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem - Status i arbeidet ved Deloitte

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

Saksprotokoll 07.09.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Forvaltningsrevisor i Deloitte, Frode Løvlie, presenterte status for arbeidet med forvaltningsrevisjon av økonomiarbeidet i menighetene og nytt økonomisystem og svarte på spørsmål fra kontrollutvalget.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering.

PS 18/21 Gjennomføring av ny konkurranse på kjøp av revisjonstjenester for BKF - Videre fremdrift

Forslag til vedtak

1. Det skal gjennomføres ny konkurranse av revisjonstjenestene for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) med sikte på at ny kontraktsperiode skal gjelde fra 01.07.2022.
2. Kontrollutvalget ønsker at arbeidet relatert til konkurranseutsetting av revisjonstjenestene blir:
  - a) Gjennomført av ekstern konsulent etter en konkurranseutsetting
  - b) Utført av sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune
3. Den som skal bistå i denne prosessen skal bl.a:
  - Utarbeide utkast til kravspesifikasjon, i dialog med administrasjonen i BKF
  - Utarbeide utkast til konkurransegrunnlag
  - Kunngjøre konkurransen
  - Føre anskaffelsesprotokoll
  - Evaluering av innkomne tilbud
  - Varsel om tildeling av kontrakt
  - Behandle eventuelle klager
  - Utarbeiding av kontrakt og sørge for nødvendige underskrifter
  - Delta i nødvendige samrådsmøter og deltaking i aktuelle møter i kontrollutvalget og fellesrådet.

Saksprotokoll 07.09.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det var enighet om at sekretariatet blir bedt om å gjennomføre ny konkurranse på kjøp av revisjonstjenester for BKF. Punkt a) i forslag til vedtak går derfor ut og punkt b) blir innlemmet i teksten i punkt 1

Avtalen med Sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune er sagt opp med virkning fra 01.01.2022. Sekretariatet vil derfor legge frem forslag til kontrakt for BKF for det arbeidet som skal gjennomføres i 2022.

Etter dette ble slikt vedtak enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Det skal gjennomføres ny konkurranse av revisjonstjenestene for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) med sikte på at ny kontraktsperiode skal gjelde fra 01.07.2022.
2. Kontrollutvalget ønsker at arbeidet relatert til konkurranseutsetting av revisjonstjenestene blir utført av sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune
3. Den som skal bistå i denne prosessen skal bl.a:
  - Utarbeide utkast til kravspesifikasjon, i dialog med administrasjonen i BKF
  - Utarbeide utkast til konkurransegrunnlag
  - Kunngjøre konkurransen
  - Føre anskaffelsesprotokoll
  - Evaluering av innkomne tilbud
  - Varsel om tildeling av kontrakt
  - Behandle eventuelle klager
  - Utarbeiding av kontrakt og sørge for nødvendige underskrifter
  - Delta i nødvendige samrådsmøter og deltaking i aktuelle møter i kontrollutvalget og fellesrådet.

PS 19/21 Eventuelt

Forslag til vedtak

Saken blir lagt frem uten forslag til vedtak.

Saksprotokoll 07.09.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det kom ikke frem noe under denne saken.

Vedtak

Det ble ikke gjort vedtak i saken.

PS 20/21 Gjennomgang av BKF's kontrolloppgaver og kontrollrutiner - Status i arbeidet ved leder og nestleder i kontrollutvalget

Forslag til vedtak

Saken blir lagt frem uten forslag til vedtak.

Saksprotokoll 07.09.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Leder og nestleder i utvalget orienterte kom om status i arbeidet med «Gjennomgang av BKF sine kontrollopgaver og kontrollrutiner». Det kom bl.a. frem at sak med forslag til fremtidig ordning er planlagt lagt frem i møte i fellesrådet 29.10.21.

Kontrollutvalget drøftet saken videre etter det formelle møtet var over, etter at sekretariatet og revisor hadde forlatt møtet.

Etter dette ble det gjort slikt vedtak.

Vedtak

Informasjonen ble tatt til orientering.

Referatsaker

RS 11/21 Vedtak Sak 30-21 fra møte i fellesrådet 16.06.2021 årsregnskap 2020

Saksprotokoll 07.09.2021 - kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd

Behandling i møtet

Det ble fattet slikt enstemmig vedtak.

Vedtak

Referatsaken ble tatt til orientering.

Politiske saker

PS 21/21 Kirkevergen redegjør for hva som er/vil bli gjort i forhold til anbefalingene i revisjonsrapport nr. 3 fra Deloitte

---

Saksnr: 2020/38-44
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	21/21	19.10.2021

Kirkevergen redegjør for hva som er/vil bli gjort i forhold til anbefalingene i revisjonsrapport nr. 3 fra Deloitte

Forslag til vedtak

Saken blir lagt frem uten forslag til vedtak.

Sammendrag

Formålet med denne saken er at kontrollutvalget skal ta stilling til kirkevergens oppfølging av forbedringspunktene i revisjonsrapport fra Deloitte 2020 nr. 3.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Vedlegg

- 1 Bergen Kirkelige Fellesråd - revisjonsrapport 2020

Saksutredning

Bakgrunn for saken

I forbindelse med behandling av årsregnskapet for BKF for 2020 i møte i kontrollutvalget 18.05.2021 ble det bl.a. gjort slikt vedtak:

«På bakgrunn av det som kommer frem i revisjonsrapport nr. 3 fra Deloitte ber kontrollutvalget om at kirkevergen kommer i møte 19.10.2021 for å redegjøre for hva som er/vil bli gjort i forhold til anbefalingene i rapporten.»

Revisjonsrapport nr. 3 ligger vedlagt.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse i denne saken ved at de skal se til at regnskapsrevisor sine påpekinger etter kommuneloven § 24-7 til § 24-9 blir rettet eller fulgt opp, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3.

Vurderinger og virkninger

Det er gjort avtale om at kirkevergen kommer i dette møtet for å orientere i tråd med vedtaket over.

Konklusjon

På bakgrunn av det som kommer frem i denne orienteringen blir det anbefalt at kontrollutvalget drøfter seg frem til et vedtak i møtet. Saken blir derfor lagt fram uten forslag til vedtak.

Bergen Kirkelige Fellesråd
Att.: Daglig leder Asbjørn Vilkenen
Marken 34

5017 BERGEN

28. april 2021

Revisjonsrapport nr. 3
(journalføres)

REVISJONSRAPPORT FOR REGNSKAPSÅRET 2020

Vi har avsluttet revisjonen av årsregnskapet for Bergen Kirkelige Fellesråd (BKF) for 2020. Vi vil i denne forbindelse knytte noen kommentarer til vårt arbeid og det fremlagte årsregnskap. Revisjonsrapportens formål er å gi en oppsummering av vesentlige forhold som vi er blitt kjent med i løpet av revisjonen.

I vår revisjon har vi gjennomført de revisjonshandlinger vi har ansett nødvendig for å få bekreftet at årsregnskapet ikke inneholder vesentlige feil eller mangler.

Etter vår mening har samarbeidet med fellesrådets ledelse og øvrig personale vært godt. Vi har fått den assistanse og de opplysninger vi har bedt om.

Fellesrådets ledelse er ansvarlig for å etablere og opprettholde en tilfredsstillende intern kontroll, herunder sørge for at regnskapsføringen er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på betryggende måte.

Vi gjør oppmerksom på at vår gjennomgang av den interne kontroll er begrenset til den gjennomgang vi er pliktige til i henhold til god revisjonsskikk.

Uavhengighet og objektivitet

Vi vil innledningsvis bekrefte at revisjonsteamet overholder kravene til uavhengighet og objektivitet i henhold til revisorloven. Andre tjenester enn revisjons- og revisjonsrelatert arbeid for fellesrådet er utført i begrenset omfang.

Intern kontroll

Vår gjennomgang av interne rutiner knyttet til de økonomiske områdene viser at disse i stor grad er tilfredsstillende, men at det fremdeles er begrenset med skriftlige rutinebeskrivelser og beskrivelser av kontroller. Vi anbefaler at BKF formaliserer disse i større grad, samt inkluderer eventuelle kontroller som gjennomføres i skriftliggjøringen.

Vi har tidligere kommentert at det vil være naturlig at arbeidet her ses i sammenheng med skifte av økonomisystem. Skifte av økonomisystem er nå gjennomført uten at arbeidet med skriftlige beskrivelser er fullført. Det er vår anbefaling at BKF prioriterer at disse snart kommer på plass.

I forbindelse med overgang til nytt økonomisystem, og tilhørende rutiner her, har rutine om dobbel godkjenning i bank ikke blitt fulgt i en periode etter overgangen. I tillegg var det i en periode etter overgangen mulig i systemet med en godkjenner av faktura i stedet for to godkjenner, som er etablert rutine. Begge forholdene er rettet opp i.

Revisjonen gjennom året

Ved vår revisjon gjennom året har vi lagt vekt på å kontrollere påliteligheten i de interne kontroll- og regnskapsrutiner som fører frem til og danner grunnlaget for avleggelsen av årsregnskapet. Videre har vi utført direkte kontroll av utvalgte poster i regnskapet.

Vi har ikke avdekket noen forhold som var av en slik karakter eller størrelse at de skaper usikkerhet om det fremlagte årsregnskap. Vi vil likevel kommentere enkelte forhold nedenfor.

Lønn*Kontroll av arbeidsavtaler*

Vi har kontrollert et utvalg ansatte mot underliggende arbeidsavtale for å påse at avtale er på plass og at lønnsutbetaling samsvarer med avtale. Det er ikke avdekket avvik i forbindelse med vår kontroll.

Kontrollrutiner lønnsutbetaling

Personer på lønn som har tilgang til å kjøre lønn har samtidig mulighet til å gjennomføre utbetaling. Forholdet er også kommentert i revisjonsrapport tidligere år. Imidlertid har BKF på plass gode kompensierende kontroller ved dobbel godkjenning bank og ved rutine for gjennomgang av lønnslistene av økonomi og personal ved hver lønnsutbetaling. Vi vil fremdeles anbefale at BKF ser på muligheten for at sistnevnte rutine utvides med at hver menighet også gjennomgår lønnslistene ved utbetaling, noe som vil styrke kontrollrutinen ytterligere.

Reiseregninger

Vi merker oss at det ved føring av reiseregninger benyttes skjema for forrige år hvor satser ikke er oppdatert. Dette ble også kommentert i vår revisjonsrapport for 2019. Ettersom BKF legger informasjonen inn i regnskapssystemet manuelt med oppdatert beregning av satser, vil ikke bruk av utdatert skjema medføre feil i endelig beregning, men beløp vil ikke samsvare med skjema. Vi anbefaler at BKF benytter oppdaterte skjema ved føring av reiseregninger.

Merverdiavgiftskompensasjon

Vi har løpende foretatt kontroller av grunnlag for søknad om merverdiavgiftskompensasjon, og våre kontroller har ikke avdekket vesentlige feil i grunnlag for søknad.

Revisjonen av årsoppgjøret

Ved vår revisjon av årsoppgjøret har vi lagt vekt på kontroll av fullstendighet av inntekter og gjeld, og gyldighet av eiendeler og kostnader.

Dokumentasjonen på årsregnskapet som er blitt fremlagt for revisjon har vært av tilfredsstillende kvalitet.

Vi har ved våre revisjonshandlinger ikke funnet vesentlige formelle eller materielle feil i det fremlagte regnskap. Vi vil kommentere enkelte forhold under.

Periodisering av inntekter*Periodisering av festeavgifter*

Festeavgifter inntektsføres fullt ut på tidspunkt for fakturering uavhengig av perioden som festeavgiften gjelder for. Inntekten skulle vært periodisert over den aktuelle festeperioden. Forholdet er også kommentert i tidligere revisjonsrapporter.

Det er vår vurdering at nettoeffekt av dette ikke er vesentlig for regnskapet da det gjøres tilsvarende hvert år. Denne vurderingen underbygges av BKF sitt eget estimat av effekten. Det er likevel vår anbefaling at BKF får på plass et system som gjør fellesrådet i stand til å gjennomføre riktig regnskapsperiodisering av festeavgifter. BKF opplyser om at dette skal være mulig å gjennomføre i det nye økonomisystemet, som nå er på plass.

Verdi av finansielle anleggsmidler

BKF har i balansen en bokført verdi på investering i Akasia AS på MNOK 67,6 per 31.12.2020.

Vi er kjent med at det i 2021 er inngått en intensjonsavtale mellom Akasia AS og Bergen kommune om mulig salg av barnehagene i Akasia AS til kommunen. Dette påvirker ikke den bokførte verdien i BKF sitt årsregnskap for 2020, men et eventuelt salg i 2021 vil være grunnlag for en revurdering av den bokførte verdien i årsregnskapet til BKF for 2021.

Basert på avlagt årsregnskap for 2020 i Akasia AS fremgår det at bokført egenkapital i selskapet overstiger bokført verdi i BKF på investeringen. BKF har for årsregnskapet 2020 vurdert at det ikke foreligger nedskrivningsbehov for BKF sin aksjepost i Akasia AS. Vi aksepterer denne vurderingen.

Avslutning

Vennligst ta kontakt dersom det er spørsmål til punktene ovenfor.

Vi vil avslutningsvis takke for et godt samarbeid knyttet til revisjonen av regnskapsåret 2020.

Med vennlig hilsen
Deloitte AS

Unni-Renate Moe
statsautorisert revisor

Kopi: Kontrollutvalget

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Unni-Renate Moe

Statsautorisert revisor

Serienummer: 9578-5995-4-99839

IP: 95.34.xxx.xxx

2021-04-28 09:28:32Z

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service** <penneo@penneo.com>. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validate>

Saksnr: 2019/84-14
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	22/21	19.10.2021

Forvaltningsrevisjon innen økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem - Revisjonsrapport

Forslag til innstilling

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innen økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem, ber fellesrådet kirkevergen:

1. Sikre at ansvarslinjene mellom økonomiavdelingen og regnskapsfører er tydelig for alle
2. Sikre at ansvarslinjene mellom administrasjonslederne og regnskapsfører er tydelig for alle
3. Tydeliggjøre hvilken rolle økonomiavdelingen skal ha ovenfor administrasjonslederne
4. Sikre at BKF sin pågående prosess med utarbeidelse av utfyllende rutiner og maler for økonomiarbeidet i menighetene ferdigstilles, og at dette omfatter arbeidsoppgaver knyttet til budsjettprosessen
5. Sikre at BKF sitt pågående arbeid med å utarbeide opplæringsplaner for administrasjonslederne gjennomføres som forutsatt, og at dette inkluderer tilstrekkelig opplæring av administrasjonslederne i nytt økonomisystem
6. Å lage en prioritert handlingsplan til kontrollutvalget innen 01.03.2022 som viser hvilke tiltak som skal settes i verk for å følge opp anbefalingene i rapporten, når tiltakene skal settes i verk og hvem som skal ha ansvaret for iverksettingen

Sammendrag

Deloitte har nå gjort ferdig forvaltningsrevisjon innen økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem og revisjonsrapport er levert. Formålet med denne saken er at kontrollutvalget skal behandle rapporten og vedta innstilling til fellesrådet som gjør endelig vedtak i saken.

Hogne Haktorson
Kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har difor inga handskriven underskrift

Vedlegg

- 1 Bergen kirkelige fellesråd - forvaltningsrevisjon av økonomiarbeid i menighetene

Saksutgreiing

Bakgrunn for saken

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon innen økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem i møte 20.04.2021.

Av den godkjente prosjektplanen fremgår det at formålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Formålet med prosjektet vil være å undersøke om økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende, inkludert med hensyn til samarbeidet med Kirkevergen og regnskapsfører, og sett i sammenheng med overgangen til nytt økonomisystem.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt formål har revisjonen formulert følgende problemstillinger:

- 1) *I hvilken grad er det etablert system, rutiner og praksis som sikrer at økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende?*
  - a. *Er roller, ansvar og oppgaver for økonomiarbeidet i menighetene tydelig definert?*
  - b. *Er det utarbeidet tilstrekkelig med retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene?*
  - c. *I hvilken grad vurderer administrasjonslederne at økonomiarbeidet i menighetene fungerer på en tilfredsstillende måte?*
    - i. *Har administrasjonslederne mottatt tilstrekkelig opplæring i økonomiarbeid?*
    - ii. *Opplever administrasjonsledere at de har tilgang på tilstrekkelig kompetanse og systemstøtte (rutiner, verktøy mv.), som setter dem i stand til å skjønne økonomiarbeidet i menighetene på en tilfredsstillende måte?*
      1. *Bidrar det nye økonomisystemet til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menighetene?*
      2. *Har administrasjonslederne fått tilstrekkelig opplæring i det nye økonomisystemet?*
  - d. *Opplever administrasjonslederne å ha et hensiktsmessig og tilfredsstillende samarbeid innenfor økonomiområdet med:*
    - i. *Kirkevergen?*
    - ii. *Regnskapsfører?*

Av prosjektplanen går det videre frem at det er lagt inn slike avgrensinger i revisjonen:

«Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til å gjelde økonomiarbeidet i menighetene i BKF, og vil bare unntaksvis berøre andre deler av BKF sitt økonomiarbeid ved at også samarbeidet på dette området skal undersøkes. Det er ikke gjort analyser av det faktiske regnskapsarbeidet.»

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalget som har ansvar for å gjennomføre slike revisjoner. Det er likevel fellesrådet som har avgjørelsesmyndighet i saken, etter innstilling fra kontrollutvalget, når revisjonsrapport foreligger, jf. regler for kontrollutvalget i BKF § 5.

Vurderinger og virkninger

Deloitte har nå gjort ferdig forvaltningsrevisjon innen økonomiarbeid i menighetene i nytt økonomisystem, revisjonsrapport er levert og ligger ved som vedlegg til saken. Rapporten har vært sendt kirkevergen for uttalelse og denne går frem av vedlegg 1 i rapporten.

Deloitte har i denne forvaltningsrevisjonen benyttet dokumentanalyse, intervju, spørreundersøkelse stikkprøvegjennomgang og verifiseringsprosesser som metoder. Etter sekretariatet sin vurdering har Deloitte levert en god rapport som er i samsvar med kontrollutvalgets bestilling.

Sekretariatet har merket seg at Deloitte bl.a. konkluderer slik på side 3 i sammendraget:

«Overordnet finner revisjonen at økonomiarbeidet i menighetene oppleves å fungere på en tilfredsstillende måte; dette er det de fleste administrasjonslederne svarer, og også inntrykket fra BKF sentralt. Likevel mener en mindre andel av administrasjonslederne at økonomiarbeidet ikke fungerer tilfredsstillende, og også BKF sentralt er åpen på at det fortsatt er rom for forbedring. Behovet og potensialet for forbedring må sees i sammenheng med både covid-19-pandemien, innføringen av nytt økonomisystem, bytte av regnskapsfører, og den pågående omorganiserings- og nedbemanningsprosessen i BKF, som alle er faktorer som har påvirket økonomiarbeidet i menighetene.»

Sekretariatet har merket seg at Deloitte kommer med slike anbefalinger til Bergen kirkelige fellesråd i punkt 5 Konklusjon og anbefalinger i rapporten:

- 1) Sikre at ansvarslinjene mellom økonomiavdelingen og regnskapsfører er tydelig for alle
- 2) Sikre at ansvarslinjene mellom administrasjonslederne og regnskapsfører er tydelig for alle
- 3) Tydeliggjøre hvilken rolle økonomiavdelingen skal ha ovenfor administrasjonslederne
- 4) Sikre at BKF sin pågående prosess med utarbeidelse av utfyllende rutiner og maler for økonomiarbeidet i menighetene ferdigstilles, og at dette omfatter arbeidsoppgaver knyttet til budsjettprosessen
- 5) Sikre at BKF sitt pågående arbeid med å utarbeide opplæringsplaner for administrasjonslederne gjennomføres som forutsatt, og at dette inkluderer tilstrekkelig opplæring av administrasjonslederne i nytt økonomisystem.

Konklusjon

Kontrollutvalget har et spesielt ansvar for å følge opp at fellesrådets vedtak i forbindelse med behandling av rapporter om forvaltningsrevisjon blir fulgt opp. Det vises til «Regler for kontrollutvalget i BKF» § 5 der det bl.a. står dette:

«Kontrollutvalget skal påse at Fellesrådets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.»

Forslag til innstilling i saksfremstillingen, bygger på forslag til tiltak i rapporten. På bakgrunn av dette blir det anbefalt at kontrollutvalget innstiller på at fellesrådet ber kirkevergen sørge for å lage en prioritert handlingsplan til kontrollutvalget som viser hvilke tiltak som skal settes i verk for å følge opp anbefalingene i rapporten, når tiltakene skal settes i verk og hvem som skal ha ansvaret for iverksettingen.

Forvaltningsrevisjon | Bergen kirkelige fellesråd Økonomiarbeid i menighetene

September 2021

«Forvaltningsrevisjon av økonomiarbeid
i menighetene»

September 2021

Rapporten er utarbeidet for Bergen
kirkelige fellesråd av Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen, 5892
Bergen
tlf: 55 21 81 00
www.deloitte.no
forvaltningsrevisjon@deloitte.no

Sammendrag

Deloitte har gjennomført en forvaltningsrevisjon av økonomiarbeid i menighetene i Bergen kirkelige fellesråd. Formålet med prosjektet har vært å undersøke om økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende, inkludert med hensyn til samarbeidet med Kirkevergen og regnskapsførere, og sett i sammenheng med overgangen til nytt økonomisystem.

Som metode har revisjonen innhentet og gjennomgått dokumentasjon fra Bergen kirkelige fellesråd, gjennomført intervju, og gjennomført en spørreundersøkelse blant administrasjonslederne i menighetene.

Overordnet finner revisjonen at **økonomiarbeidet** i menighetene **oppleves** å fungere på en **tilfredsstillende** måte; dette er det de fleste administrasjonslederne svarer, og også inntrykket fra BKF sentralt. Likevel mener en mindre andel av administrasjonslederne at økonomiarbeidet *ikke* fungerer tilfredsstillende, og også BKF sentralt er åpen på at det fortsatt er rom for forbedring. Behovet og potensialet for forbedring må sees i sammenheng med både covid-19-pandemien, innføringen av nytt økonomisystem, bytte av regnskapsførere, og den pågående omorganiserings- og nedbemanningsprosessen i BKF, som alle er faktorer som har påvirket økonomiarbeidet i menighetene.

Når det gjelder **roller, ansvar og oppgaver** for økonomiarbeidet i menighetene, er dette formelt sett tydelig definert, og de fleste administrasjonslederne opplever også at dette reelt sett er tydelig. Bildet er imidlertid ikke entydig, og det er noen administrasjonsledere som *ikke* opplever at rolle-, ansvar- og oppgavefordelingen for økonomiarbeid i menighetene er tydelig. Blant annet er det flere som opplever både ansvarsdelingen mellom økonomiavdelingen i BKF og regnskapsførere, og mellom administrasjonsleder og regnskapsfører, som noe uklare. Det er bør derfor iverksettes tiltak for sikre at ansvarslinjene mellom økonomiavdelingen og regnskapsførere og mellom administrasjonslederne og regnskapsførere er tydelig for alle.

Videre er det utarbeidet en rekke **retningslinjer, rutiner og prosedyrer** for økonomiarbeidet i menighetene, og svarene i spørreundersøkelsen indikerer at flere av administrasjonslederne opplever at det som foreligger er tilstrekkelig. Heller ikke her er imidlertid bildet entydig; det er administrasjonsledere som etterlyser bedre rutiner og maler for visse arbeidsoppgaver (særlig budsjettarbeid). Dette er BKF ved økonomiavdelingen oppmerksom på, og det er satt i gang en prosess for å utarbeide dette.

Administrasjonslederne har tilgang på et vidt spekter av **opplæringstilbud**. Likevel svarer flertallet av dem at de ønsker seg mer og bedre opplæring på økonomiområdet, både knyttet til spesifikke oppgaver, og med hensyn til generell og grunnleggende forståelse av økonomiarbeid. Det er derfor viktig at BKF sitt pågående arbeid med å utarbeide opplæringsplaner gjennomføres som forutsatt.

Når det gjelder **nytt økonomisystem**, svarte de fleste administrasjonslederne at dette bidrar til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menighetene. Alle administrasjonslederne har mottatt opplæring i systemet. Likevel ønsker langt de fleste administrasjonslederne seg ytterligere opplæring i systemet, og det kommenteres gjennomgående at det helt fra innføringsfasen av systemet i mai 2020, har vært utfordrende for flere av dem å håndtere systemet. Det blir vist til at ved innføringen av systemet manglet mye funksjonalitet for menighetene, noe det fortsatt delvis gjør. Flere administrasjonsledere opplever at systemet er stort og krevende å jobbe i på grunn av svært mange funksjoner og muligheter.

Administrasjonslederne opplever i overveiende grad at **samarbeidet både med økonomiavdelingen, menighetsrådet og regnskapsførere** er hensiktsmessig og tilfredsstillende, men likevel med noen nyanser. Når det gjelder regnskapsførere, var dette samarbeidet preget av noen innkjøringsutfordringer, særlig knyttet til nødvendige forventningsavklaringer som måtte på plass som følge av endrete avtalevilkårene med den nye regnskapsføreren. Videre kommer det frem at økonomiavdelingen i BKF ikke er dimensjonert for å bistå administrasjonslederne i den grad flere av disse ønsker og har behov for. Det bør derfor treffes tiltak for å tydeliggjøre hvilken rolle økonomiavdelingen skal ha ovenfor administrasjonslederne.

Revisjonens konklusjon og anbefalinger er å finne i kapittel 5.

Innhold

1	Innledning	7
2	Om tjenesteområdet	9
3	Roller og ansvar, system og rutiner	11
4	Det praktiske økonomiarbeidet	15
5	Konklusjon og anbefalinger	24
	Vedlegg 1 : Høringsuttalelse	25
	Vedlegg 2 : Revisjonskriterier	27
	Vedlegg 3 : Sentrale dokumenter og litteratur	29

Detaljert innholdsfortegnelse

1	Innledning	7
1.1	Bakgrunn	7
1.2	Formål og problemstillinger	7
1.3	Avgrensning	7
1.4	Metode	7
1.4.1	Dokumentanalyse	7
1.4.2	Intervju	7
1.4.3	Spørreundersøkelse	7
1.4.4	Verifiseringsprosesser	8
1.5	Revisjonskriterier	8
2	Om tjenesteområdet	9
2.1	Innledning	9
2.1.1	Nedbemanning og omorganisering	9
2.1.2	Nytt økonomisystem	9
2.1.3	Ny regnskapsfører	10
2.1.4	Støtteressurs i økonomiavdelingen	10
3	Roller og ansvar, system og rutiner	11
3.1	Problemstilling	11
3.2	Revisjonskriterier	11
3.3	Roller, ansvar og oppgaver	11
3.3.1	Datagrunnlag	11
3.3.2	Vurdering	13
3.4	Retningslinjer, rutiner og prosedyrer	13
3.4.1	Datagrunnlag	13
3.4.2	Vurdering	14
4	Det praktiske økonomiarbeidet	15
4.1	Problemstilling	15
4.2	Revisjonskriterier	15
4.3	Tilfredsstillende økonomiarbeid	16
4.3.1	Kvalitet på økonomiarbeidet	16
4.3.2	Opplæring	16
4.3.3	Systemstøtte og kompetanse	18
4.3.4	Vurdering	20
4.4	Samarbeid på økonomiområdet	21
4.4.1	Datagrunnlag	21
4.4.2	Vurdering	23
5	Konklusjon og anbefalinger	24
	Vedlegg 1 : Høringsuttalelse	25
	Vedlegg 2 : Revisjonskriterier	27
	Vedlegg 3 : Sentrale dokumenter og litteratur	29

Figurer

Figur 1: Tydelig oppgave- og ansvarsdeling (N=21).....	12
Figur 2: I hvilken grad opplever du at det er utarbeidet tilstrekkelig med retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene? (N=21).....	14
Figur 3: I hvilken grad vurderer du at økonomiarbeidet i din menighet fungerer på en tilfredsstillende måte? (N=21)....	16
Figur 4: Har du fått tilstrekkelig opplæring i økonomiarbeid? (N=21).....	17
Figur 5: Tilgang på systemstøtte og kompetanse (N=21).....	18
Figur 6: I hvilken grad bidrar det nye økonomisystemet til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menigheten? (N=21).....	19
Figur 7: Har du fått tilstrekkelig opplæring i nytt økonomisystem? (N=21).....	20
Figur 8: Samarbeid på økonomiområdet (N=21).....	21
Figur 9: Illustrasjon av COSO-modellen.....	27

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Deloitte har gjennomført en forvaltningsrevisjon av økonomiarbeid i menighetene i Bergen kirkelige fellesråd. Prosjektet ble bestilt av kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd 20. april 2021 i sak PS 8/21.

1.2 Formål og problemstillinger

Formålet med prosjektet har vært å undersøke om økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende, inkludert med hensyn til samarbeidet med Kirkevergen og regnskapsførere, og sett i sammenheng med overgangen til nytt økonomisystem.

Med bakgrunn i formålet er følgende problemstillinger undersøkt:

1) I hvilken grad er det etablert system, rutiner og praksis som sikrer at økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende?¹

- a) Er roller, ansvar og oppgaver for økonomiarbeidet i menighetene tydelig definert?
- b) Er det utarbeidet tilstrekkelig med retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene?
- c) I hvilken grad vurderer administrasjonslederne at økonomiarbeidet i menighetene fungerer på en tilfredsstillende måte?
  - i) Har administrasjonslederne mottatt tilstrekkelig opplæring i økonomiarbeid?
  - ii) Opplever administrasjonsledere at de har tilgang på tilstrekkelig kompetanse og systemstøtte (rutiner, verktøy mv.), som setter dem i stand til å skjøtte økonomiarbeidet i menighetene på en tilfredsstillende måte?
    - (1) Bidrar det nye økonomisystemet til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menighetene?
    - (2) Har administrasjonslederne fått tilstrekkelig opplæring i det nye økonomisystemet?
- d) Opplever administrasjonslederne å ha et hensiktsmessig og tilfredsstillende samarbeid innenfor økonomiområdet med:
  - i) Kirkevergen?
  - ii) Regnskapsfører?

1.3 Avgrensning

Forvaltningsrevisjonen er avgrenset til å gjelde økonomiarbeidet i menighetene i BKF, og har bare unntaksvis berørt andre deler av BKF sitt økonomiarbeid ved at også samarbeidet på området ble undersøkt. Det er ikke gjort analyser av det faktiske regnskapsarbeidet.

1.4 Metode

Oppdraget er utført i samsvar med gjeldende standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001) og kvalitetssikret i samsvar med kravene til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM).

Oppdraget er gjennomført i tidsrommet april 2021 til oktober 2021.

1.4.1 Dokumentanalyse

Rettsregler og kommunale vedtak har blitt gjennomgått og benyttet som revisjonskriterier. Videre har innhentet og gjennomgått dokumentasjon fra Bergen kirkelige fellesråd. Gjennomgått dokumentasjon har blitt vurdert opp mot revisjonskriteriene.

1.4.2 Intervju

For å få supplerende informasjon til de skriftlige kildene, har Deloitte intervjuet én ansatt i Bergen kirkelige fellesråd med særlig ansvar og kjennskap til økonomiarbeid i menighetene (økonomisjefen).

1.4.3 Spørreundersøkelse

Revisjonen har gjennomført en elektronisk spørreundersøkelse, der samtlige av administrasjonslederne i menighetene i Bergen kirkelige fellesråd ble stilt spørsmål om hvordan de selv opplever og vurderer at

¹ Problemstillingen vil bli besvart i to kapitler; kapittel tre tar for seg underproblemstillingene a) og b), mens underproblemstillingene c) og d) er dekket av kapittel fire.

Økonomiarbeidet i menighetene fungerer, både generelt, sett opp mot overgangen til nytt økonomisystem, samt med hensyn til samarbeidet med Kirkevergen og regnskapsfører.

Alle de 21 inviterte administrasjonsledere svarte på spørreundersøkelsen.²

1.4.4 Verifiseringsprosesser

Oppsummering av intervju er sendt til de som er intervjuet for verifisering og det er informasjon fra de verifiserte intervjuferatene som er benyttet i rapporten.

Datadelen av rapporten er verifisert av kirkevergen, og mindre justeringer ble gjort i endelig versjon. Høringsutkast av rapporten er sendt kirkevergen for uttalelse. Kirkevergens høringsuttalelse er å finne i vedlegg 1.

1.5 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er de krav og forventninger som forvaltningsrevisjonsobjektet skal bli vurdert opp mot. Kriteriene er utledet fra autoritative kilder i samsvar med kravene i gjeldende standard for forvaltningsrevisjon. I dette prosjektet er revisjonskriteriene i hovedsak hentet fra Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke, generelle krav og anbefalinger knyttet til internkontroll, samt interne styringsdokumenter som omhandler til økonomiforvaltning i Bergen kirkelige fellesråd og i menighetene. Kriteriene er nærmere presentert innledningsvis under hvert tema, og i vedlegg 2 til rapporten.

---

² Opprinnelig var det 22 administrasjonsledere som ble invitert til å besvare spørreundersøkelsen (flere av dem fungerer som administrasjonsledere i mer enn én menighet). Én av disse vikarierer fast som administrasjonsleder der det er behov, og var på revisjonstidspunktet fungerende administrasjonsleder i flere menigheter. Vedkommende er ansatt i kirkelivavdelingen i BKF, og fungerer samtidig som en støtteressurs for administrasjonslederne i spørsmål knyttet til blant annet nytt økonomisystem (se avsnitt 2.1.4). På grunn av vedkommende sin posisjon i organisasjonen og mange ulike roller, ble det bestemt at det ikke var hensiktsmessig at vedkommende svarte på spørreundersøkelsen.

2 Om tjenesteområdet

2.1 Innledning

Bergen kirkelige fellesråd (BKF) er fellesrådet for de 25 menighetene i Bergen kommune. Hver menighet har et menighetsråd. BKF består av representanter fra alle menighetsrådene samt en kommunal representant og en geistlig representant (oppnevnt av biskopen).

BKF ivaretar en del felles administrative og økonomiske oppgaver for de 25 menighetene i Bergen kommune.³ Økonomiavdelingen i BKF skal være en ressurs for menighetene og bistå med rådgiving, samt tilrettelegging og forenkling av rutiner og arbeidsprosesser knyttet til menighetenes regnskap og budsjett.

Hvert menighetsråd er en selvstendig juridisk enhet, og er selv overordnet ansvarlig for økonomien i menigheten. Hver menighet har en administrasjonsleder. Administrasjonslederen har det daglige ansvaret for økonomiarbeidet i menigheten. Administrasjonslederne er ansatt av fellesrådet, og har blant annet i oppgave å lede og koordinere det daglige arbeid knyttet til menighetskontoret og å være sekretær for menighetsrådet (påse at de saker som legges frem er forsvarlig utredet og sørge for at sakene blir fulgt opp mellom møtene). Administrasjonslederne er organisert under to områdeledere i BKF.

2.1.1 Nedbemanning og omorganisering

På grunn av manglende finansiering av administrative stillinger er BKF i en nedbemanningsprosess som blant annet omfatter administrasjonslederne. Totalt skal det nedbemannes 10 årsverk, hvorav 9 innenfor stillingsgruppene administrasjonsledere, frivillighetskoordinatorer og konsulenter i menighetene.

En del administrasjonsledere har i dag en kombinert stilling som både administrasjonsleder og frivillighetskoordinator. Når omorganiseringsprosessen er ferdig vil disse være omgjort til rene administrasjonslederstillinger. Overtallige årsverk innenfor administrasjonsledergruppen forutsettes løst gjennom tilbud om sluttpakker og naturlig avgang. Det antas derfor at det vil ta noe tid før denne prosessen er slutført. Som del av denne prosessen gjøres det en kartlegging og vurdering av arbeidsoppgavene som i dag påhviler administrasjonslederne, herunder økonomiarbeid. Denne kartleggings- og vurderingsprosessen var fortsatt pågående på revisjonstidspunktet.

2.1.2 Nytt økonomisystem

Våren 2018 satte daværende regnskapsfører for BKF (Akasia kirke og gravplass AS) i gang prosess med å implementere nytt regnskapssystem, med foreslått startdato for BKF og menighetene fra 1. januar 2019. Av ulike årsaker ble dette utsatt flere ganger – først til 1. mai 2019, deretter til 1. september 2019, og så til 1. januar 2020.⁴ BKF ble forsikret gjentatte ganger om at implementering av nytt system fra 1. januar 2020 skulle gå fint, og det var blant annet jobbet frem en ny felles kontoplan og øvrige regnskapsdimensjoner for menighetene.

På grunn av den økonomisk krevende situasjonen i konsernet (Akasia AS) som eide den daværende regnskapsførervirksomheten, ble det høsten 2019 drøftet om sistnevnte skulle selges. På bakgrunn av det mulige salget besluttet BKF rett før jul 2019 å utsette overgang til nytt regnskapssystem fra 1. januar 2020. Det var da også klarlagt at det nye systemet ikke kunne implementeres sømløst i systemene til den potensielle nye regnskapsføreren (Tet/Aider), og at det derfor måtte gjøres et stykke arbeid før man var klare for å implementere systemet i BKF og menighetene. Dette til tross for at de to regnskapsførervirksomhetene benyttet det samme regnskapssystemet.

Parallelt med at selskapet som leverte regnskapsførertjenester til BKF og menigheten ble solgt, besluttet BKF å inngå ny regnskapsførertavtale med kjøperen (Tet/Aider). Salget ble gjennomført 1. april 2020, og avtalen med ny regnskapsfører ble signert 10. mars 2020. Avtalen var at de tekniske forberedelsene som allerede var gjort for overgangen til nytt økonomisystem i størst mulig grad skulle gjenbrukes av ny regnskapsfører. BKF antok derfor at

³ Fra 1. januar 2021 er kirkeloven erstattet av ny lov om tros- og livssynssamfunn. Kirkelig fellesråd er ikke omtalt i den nye loven, og den kirkelige organisering er overlatt til kirken selv. Kirkemøtet har vedtatt en kirkeordning som gir fellesrådet samme mandat og oppgave på sognets vegne som i dag. I påvente av endelig avklaring skal fellesrådet videreføre sitt oppdrag slik kirkeloven av 1996 § 14 beskriver det, inkludert blant annet å ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene.

⁴ Bergen domkirke menighet var pilot i det nye regnskapssystemet fra daværende regnskapsfører fra 1. september 2019.

for eksempel korrekt kontoplan ble satt opp i det nye økonomisystemet. Dette var ikke tilfelle, og BKF er åpen på at dette skulle vært bedre fulgt opp fra BKF.⁵

Det nye økonomisystemet ble tatt i bruk av alle menighetene i BKF 1. mai 2020.⁶

2.1.3 Ny regnskapsfører

BKF betjener menighetene med regnskaps- og revisjonstjenester. Dette betaler BKF, og ikke menighetene. Regnskapsfører var inntil 31. mars 2020 Akasia kirke og gravplass AS. Etter at regnskapsførervirksomheten i Akasia ble solgt til Tet-gruppen ble det inngått ny avtale med Tet Regnskap og økonomi AS (senere Aider). Avtalen er inngått i henhold til rammeavtale (etter avrop) mellom Aider og Den norske kirke.

2.1.4 Støtteressurs i økonomiavdelingen

Fra 1. mai 2020 har økonomiavdelingen i BKF delvis disponert en person ansatt i avdeling for Kirkeliv, kultur og diakoni, som har ivaretatt førstelinjebrokerstøttefunksjonen for administrasjonslederne i forhold til det nye økonomisystemet, med tilbud om fortløpende opplæring ved behov. Vedkommende har blant ytt utstrakt bistand knyttet til revidert budsjett for 2020 og budsjett 2021, samt arbeidet med hensiktsmessige maler og grensesnittet mellom ulike systemer.

---

⁵ Implementeringsprosjektet av nytt økonomisystem ble fulgt opp av to prosjektledere hos ny regnskapsfører. Av ulike årsaker sluttet begge omtrent samtidig, og prosjektet mistet både kontinuitet og fremdrift. I tillegg påvirket covid-19-pandemien prosjektarbeidet negativt.

⁶ Bergen domkirke menighet hadde tatt i bruk det nye systemet levert av den foregående regnskapsføreren fra 1. september 2019, og gikk over til nytt økonomisystem levert av ny regnskapsfører 1. januar 2021.

3 Roller og ansvar, system og rutiner

3.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på første del av hovedproblemstillingen:

I hvilken grad er det etablert system, rutiner og praksis som sikrer at økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende?

Under dette:

- a) Er roller, ansvar og oppgaver for økonomiarbeidet i menighetene tydelig definert?
- b) Er det utarbeidet tilstrekkelig med retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene?

3.2 Revisjonskriterier

Fra 1. januar 2021 gjelder ny økonomiforskrift, Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke. Formålet med forskriften fremgår i § 1-1: «Forskriftens formål er å legge til rette for en tjenlig og forsvarlig økonomiforvaltning i soknets organer, og på den måten sikre en god økonomistyring i den virksomhet som disse organene har ansvar for».

Forskriften stiller krav om at menighetsråd (soknets organer) skal ha både årsbudsjett og føre regnskap, begge etter nærmere spesifiserte regler (se §§ 9-11 for budsjettarbeid og §§ 12-19 for regnskap).

§ 20 i forskriften pålegger soknets organer (både menighetsråd og fellesråd) å vedta bestemmelser om økonomiforvaltningen i eget økonomireglement. Disse skal minst inneholde bestemmelser om:

- delegering av myndighet
- vedtak og endring av årsbudsjett
- intern rapportering og budsjettoppfølging.

Det går òg frem at økonomireglementet for menighetsråd i flersoknskommuner skal godkjennes av vedkommende kirkelige fellesråd (organ for soknet på kommunenivå).

Se vedlegg 2 for utfyllende revisjonskriterier.

3.3 Roller, ansvar og oppgaver

3.3.1 Datagrunnlag

Roller, ansvar og oppgaver for økonomiarbeidet i menighetene går frem av menighetenes økonomireglement, stillingsbeskrivelsen til administrasjonslederne og rutinedokumentet *Rutiner, ansvar og frister*.

Menighetene vedtar selv eget økonomireglement, og dette skal godkjennes av fellesrådet. BKF har utarbeidet en mal for økonomireglement for menighetene. Malen ble utarbeidet med utgangspunkt i økonomiforskriften, BKF sitt økonomireglement, eksisterende reglement for menighetene i Bergen og andre fellesråd og menighetsråd sine reglement. På revisjonstidspunktet hadde 24 av 25 menigheter vedtatt økonomireglement med utgangspunkt i denne malen, og BKF hadde godkjent 19 av disse.

I økonomireglementet går det frem at hver menighet er selv ansvarlig for egen økonomi:

Menighetsrådet har overordnet økonomiske ansvar for all aktivitet i menigheten. Dette omfatter menighetsrådets egen virksomhet, samt alle avdelinger/aktiviteter som utøver sin virksomhet under soknets organisasjonsnummer.

Menighetsrådet har overordnet ansvar for at økonomiforvaltningen skjer i henhold til gjeldende regnskapsregler og i samsvar med vedtatt budsjett og økonomireglement.

Videre pålegger menighetenes økonomireglement administrasjonslederne flere oppgaver på økonomiområdet:

Administrasjonsleder har daglig ansvar for økonomiarbeidet i menigheten, det vil si økonomistyring og økonomisk planlegging inkludert budsjettarbeid, offerbehandling, bilagshåndtering, administrasjon av givertjeneste, innkjøp og eventuelt utleie.

Administrasjonsleder utarbeider budsjettforslag, eventuelle forslag til revisjon av budsjettet, økonomiske rapporter, årsregnskap og årsrapport som legges fram for menighetsrådet.

Administrasjonsledernes stillingsbeskrivelse inneholder likelydende setninger om oppgaver og ansvar på økonomiområdet.

De fleste menighetene har også egne økonomiutvalg. Ifølge menighetenes økonomireglement, har disse følgende ansvar og oppgaver:

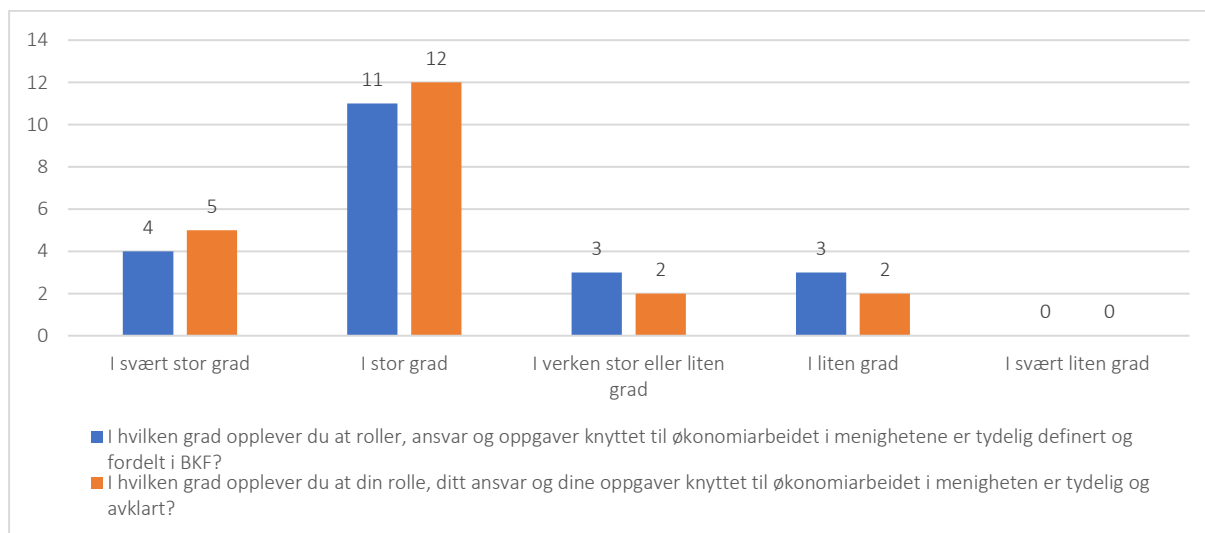
Økonomiutvalget skal bistå administrasjonsleder i økonomiarbeidet, og skal ha løpende oversikt over regnskapsmessig utvikling, foreslå tiltak for å styrke menighetens økonomi, utarbeide forslag til rutineforbedringer og forvaltning av midler. Økonomiutvalget har ikke beslutningsmyndighet.

Rutinedokumentet *Rutiner, ansvar og frister* lister opp en rekke oppgaver knyttet til økonomiarbeidet i BKF og menighetene, med en kort beskrivelse av selve oppgaven, hvem som skal gjøre oppgaven (enten menigheten eller regnskapsfører), og hva som er frist gjennom året. Også i vedlegg til oppdragsavtalen med regnskapsfører er det spesifisert økonomioppgaver med ansvarsfordeling, frekvens, og eventuelt frist.

Økonomiavdelingen i BKF har fra 1. mai 2020 delvis disponert en person ansatt i kirkelivavdelingen som har ivaretatt førstelinjebrukerstøttefunksjonen for administrasjonslederne i forhold til det nye økonomisystemet, og tilbudt fortløpende opplæring ved behov.

Administrasjonslederne ble i spørreundersøkelsen spurt både om i hvilken grad de opplever at roller, ansvar og oppgaver knyttet til økonomiarbeidet i menighetene er tydelig definert og fordelt i BKF, og om deres egen rolle, ansvar og oppgaver knyttet til økonomiarbeidet i menigheten er tydelig og avklart. Svarene er gjengitt samlet i figur 1:

Figur 1: Tydelig oppgave- og ansvarsdeling (N=21)

Som det går frem av figuren, svarte de fleste positivt på begge spørsmålene. Flere svarte at egen rolle, ansvar og oppgaver knyttet til økonomiarbeidet i menighetene er tydelig og avklart enn som svarte at dette er tilfelle i BKF generelt.

Administrasjonsledere som svarte «i verken stor eller liten grad» eller «i liten grad» på spørsmålene, ble bedt om å komme med utdypende og forklarende kommentarer til hva med rolle-, ansvars- og/eller oppgavefordelingen knyttet til økonomiarbeid i menighetene er utydelig, enten generelt i BKF eller når det gjelder egen rolle.

Av fritekstsvarene som kom inn, ble det blant annet kommentert at det er savnet fast kontaktperson i BKF som kan bistå og svare på spørsmål. Videre svarte flere at det var noe uklart hvordan ansvarsdelingen var både mellom økonomiavdelingen i BKF og regnskapsfører, og mellom administrasjonsleder og regnskapsfører (se også seksjon 4.4).

Én administrasjonsleder stilte også spørsmål ved om BKF kan pålegge administrasjonslederne å være økonomiansvarlig for menigheten, med henvisning til at menighetsrådet er et selvstendig og suverent organ, og at det derfor må være menighetsrådet som vedtar hvem som skal være deres økonomiansvarlig. Vedkommende opplever heller ikke at BKF har tydelig definert hvilket ansvar som ligger til å være økonomiansvarlig, eller hvilke oppgaver økonomiansvarlig konkret skal gjøre.

Økonomisjefen i BKF viser i intervju til at roller, oppgaver og ansvarsfordeling knyttet til økonomiarbeidet både i menighetene og i BKF er tydelig definert, med henvisning til blant annet økonomireglementet som er vedtatt av de fleste menighetsrådene, og stillingsbeskrivelsen til administrasjonslederne. Økonomisjefen peker likevel på at administrasjonslederne har et stort kontrollspenn og en betydelig oppgaveportefølje, og hun erfarer at det er varierende i hvilken grad administrasjonslederne har tid, kapasitet, interesse og kompetanse på økonomiområdet, noe som kan gjenspeiles i kvaliteten på økonomiarbeidet som utføres i menighetene (se seksjon 4.3).

Økonomisjefen viser i den forbindelse til at det er pågående en kartlegging og vurdering av administrasjonsledernes oppgaver og funksjoner i sammenheng med den pågående omorganiseringen av BKF, og at dette arbeidet kan resultere i at flere økonomioppgaver løses sentralt av BKF på vegne av alle menighetene.⁷ Hun peker på at det i forbindelse med omorganiseringen av BKF er et større rom og en større vilje for sentralisering enn hva som tidligere var tilfelle, og at det også er mer åpenhet for felles rutiner på tvers av menighetene, noe som på sikt kan bidra til å sikre en høyere kvalitet i økonomiarbeidet.

3.3.2 Vurdering

Undersøkelsen viser at roller, ansvar og oppgaver for økonomiarbeidet i menighetene formelt er tydelig definert, og videre at de fleste administrasjonslederne også opplever at dette reelt sett er tilfelle.

Imidlertid avdekker spørreundersøkelsen også at noen administrasjonsledere *ikke* opplever at rolle-, ansvar- og oppgavefordelingen for økonomiarbeid i menighetene er tydelig definert. Spesifikt blir det etterlyst fast kontaktperson i BKF som kan bistå administrasjonslederne i spørsmål knyttet til økonomiarbeid. Dette til tross for at økonomiavdelingen i BKF delvis disponerer en person som har ivaretatt førstelinjebrokerstøttefunksjonen for administrasjonslederne i forhold til det nye økonomisystemet. I tillegg opplever flere av administrasjonslederne at det er noe uklart hvordan ansvarsdelingen på området er både mellom økonomiavdelingen i BKF og regnskapsfører, og mellom administrasjonsleder og regnskapsfører (se også avsnitt 4.4.2).⁸

Basert på funnene i undersøkelsen mener revisjonen det med fordel kan treffes tiltak for å ytterligere klargjøre hvem som har hvilke roller, ansvar og oppgaver knyttet til økonomiarbeidet i menigheten. Revisjonen er oppmerksom på at det er pågående en omorganiserings- og nedbemanningsprosess i BKF, og at det som del av dette arbeidet også kan gjøres endringer i oppgave- og ansvarsdelingen på dette området.

3.4 Retningslinjer, rutiner og prosedyrer

3.4.1 Datagrunnlag

BKF har utarbeidet en rekke retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene. Disse er tilgjengelig for alle ansatte gjennom BKF sitt intranett. Flere av prosedyrene viser hvordan man skal gjøre spesifikke oppgaver i det nye økonomisystemet, mens andre omhandler mer overordnede arbeidsprosesser. Av førstnevnte kan det f.eks. nevnes prosedyrer som skildrer hvordan søke på fakturanummer i nye økonomisystemet, og hvordan søke etter konterte bilag i nye økonomisystemet. Av sistnevnte, kan det nevnes at det foreligger et rutinedokument med tittel *Rutiner og brukerveiledning dokumentformidling person- og lønnsinformasjon mellom BKF/menigheter og Aider* som omhandler hvordan lønnsbilag skal formidles fra menighetene til regnskapsfører, i tillegg til det tidligere nevnte rutinedokumentet *Rutiner, ansvar og frister*. Videre inneholder også avtalen med regnskapsfører et vedlegg med oversikt over økonomioppgaver som skal løses, med kort skildring av hvem som skal gjøre hva, med hvilken frekvens og eventuelt til hvilken frist.⁹

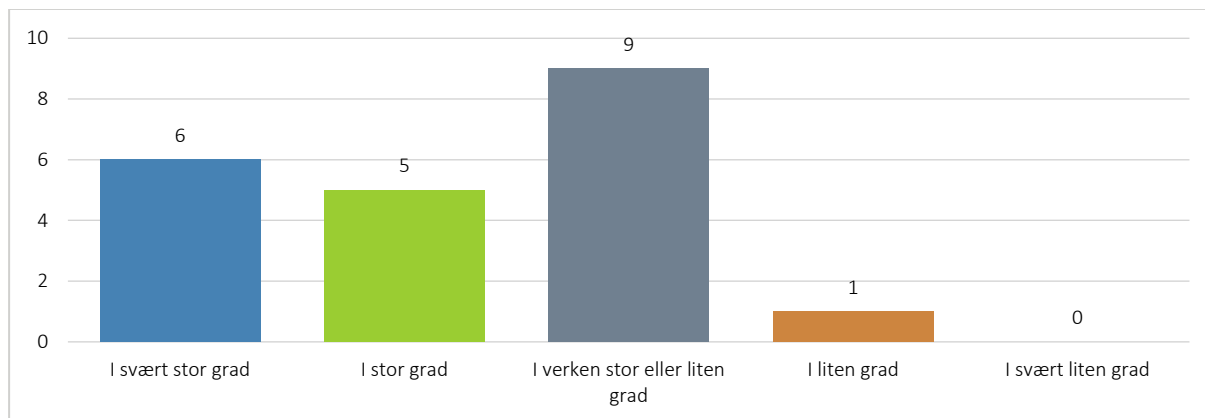
⁷ Økonomisjefen har gjennom et felles forum for økonomisjefene i de største fellesrådene i Norge plukket opp flere gode erfaringer fra andre, og da særlig Trondheim. Der har det kirkelige fellesrådet ansatt en controller som ivaretar en del fellesfunksjoner opp mot menighetene. Økonomisjefen mener det på sikt kan bli relevant for BKF å vurdere en tilsvarende løsning, blant annet for å redusere risikoen for feil i regnskapet.

⁸ Det ble også stilt spørsmål i spørreundersøkelsen om BKF kan pålegge administrasjonslederne oppgaver og ansvar, med henvisning til at menighetsrådet er et selvstendig og suverent organ. Revisjonen vil i den forbindelse peke på administrasjonsledernes ansvar på økonomiområdet både er hjemlet i stillingsbeskrivelsen, og i det enkelte menighetsråds økonomireglement som de selv har vedtatt.

⁹ Vedlegg 5 *Spesifikasjon av tjenester*.

Alle administrasjonslederne fikk i spørreundersøkelsen spørsmål om i hvilken grad de opplever at det er utarbeidet tilstrekkelig med retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene. Svarene er presentert i figur 2:

Figur 2: I hvilken grad opplever du at det er utarbeidet tilstrekkelig med retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene? (N=21)

Som det går frem av figuren, svarte de fleste av administrasjonslederne enten positivt eller nøytralt på spørsmålet, mens én respondent svarte «i liten grad». Administrasjonsledere som svarte «i verken stor eller liten grad» eller «i liten grad» på spørsmålet, ble bedt om å svare på hvilke retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene de opplever at mangler.

Blant svarene som kom inn, kommenterte én administrasjonsleder at det er laget mange rutiner, men at det er svært mye informasjon å forholde seg til for administrasjonslederne. Vedkommende må fremdeles ofte sjekke rutinene til tross for lang erfaring som administrasjonsleder.

En annen administrasjonsleder savnet tydelige retningslinjer på hvem som skal gjøre hva (se også seksjon 3.3), mens en tredje administrasjonsleder etterlyste både maler til kontering, sjekklister på hvordan føre timer, samt bedre rutiner og maler for hjelp ved budsjett. Sistnevnte viste også til at det nye økonomisystemet har masse funksjonalitet, men at man som administrasjonsleder har vi for liten tilgjengelig tid å lære å ta i bruk alle mulighetene.¹⁰

Revisjonen får opplyst at det er pågående prosesser for å etablere felles rutiner og maler for økonomiarbeid på tvers av menighetene, men at det fortsatt gjenstår mye arbeid. Økonomisjefen sier i intervju at det er positivt at det har kommet på plass flere felles retningslinjer og rutiner for økonomiarbeidet i menighetene. Samtidig påpeker hun at det gjenstår både tid og arbeid før rutinene og retningslinjene som er utarbeidet er tilstrekkelig implementert i økonomiarbeidet til menighetene. Videre understreker hun at det fortsatt mangler felles rutiner for budsjettering; per i dag løses budsjettarbeidet på ulike måter i menighetene. Økonomisjefen forteller at økonomiavdelingen i forkant av høstens budsjettarbeid vil utarbeide et Excel-skjema for budsjettering som skal forenkle administrasjonsledernes arbeid. Dette arbeidet er planlagt intensivert etter at et planlagt økonomikurs for menighetsrådene der også administrasjonslederne vil inviteres er avviklet.¹¹

Generelt viser økonomisjefen til at utvikling går i positiv retning, og at stadig flere av prosessene på økonomiområdet kan automatiseres og strømlinjeformes i BKF og menighetene. Likevel er hun tydelig på at det fortsatt er en del manuelt arbeid gjøres, og at det stadig er forbedringspotensial på området.

3.4.2 Vurdering

Selv om undersøkelsen viser at det har vært gjort et arbeid med å få utarbeidet flere retningslinjer, rutiner og prosedyrer for økonomiarbeidet i menighetene, og at situasjonen på området derfor er bedre enn den var, er det likevel revisjonen sin vurdering at det som foreligger ikke er tilstrekkelig for at alle administrasjonslederne skal kunne håndtere sine arbeidsoppgaver knyttet til økonomiarbeid i menighetene på en tilfredsstillende måte. Revisjonen mener det er viktig at det pågående utviklingsarbeidet på området prioriteres og gjennomføres som planlagt.

¹⁰ Det kom flere svar på dette spørsmålet som knyttet seg til det nye økonomisystemet. Disse drøftes i avsnitt 4.3.3. Det kom også kritiske bemerkninger knyttet til den nye regnskapsføreren, og da både med hensyn til den nye regnskapsførers kompetanse på menighetsregnskap, og når det gjaldt vanskene flere har opplevd med å komme i kontakt med dem. Dette temaet drøftes i seksjon 4.4.

¹¹ Revisjonen får i forbindelse med verifiseringen av rapporten opplyst at det også økonomiutvalgene er invitert til kurset sammen med menighetsråd og administrasjonsleder (økonomiutvalgene kan ha medlemmer som ikke sitter i menighetsrådet).

4 Det praktiske økonomiarbeidet

4.1 Problemstilling

I dette kapittelet vil vi svare på andre del av hovedproblemstillingen:

I hvilken grad er det etablert system, rutiner og praksis som sikrer at økonomiarbeidet i menighetene fungerer tilfredsstillende?

Under dette:

- c) I hvilken grad vurderer administrasjonslederne at økonomiarbeidet i menighetene fungerer på en tilfredsstillende måte?
  - i) Har administrasjonslederne mottatt tilstrekkelig opplæring i økonomiarbeid?
  - ii) Opplever administrasjonsledere at de har tilgang på tilstrekkelig kompetanse og systemstøtte (rutiner, verktøy mv.), som setter dem i stand til å skjytte økonomiarbeidet i menighetene på en tilfredsstillende måte?
    - (1) Bidrar det nye økonomi systemet til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menighetene?
    - (2) Har administrasjonslederne fått tilstrekkelig opplæring i det nye økonomisystemet?
- d) Opplever administrasjonslederne å ha et hensiktsmessig og tilfredsstillende samarbeid innenfor økonomiområdet med:
  - i) Kirkevergen?
  - ii) Regnskapsfører?

4.2 Revisjonskriterier

BKF har et verdi- og måldokument som presenterer organisasjonen, og som skal være styrende for hvordan BKF-administrasjonen arbeider. Verdi- og måldokumentet for 2021-2022 inneholder blant annet mål og tiltak knyttet til administrasjonsledernes kompetanse, både generelt og innenfor økonomiarbeidet spesielt. I avsnittet om hva kirkelivavdelingen skal gjøres om arbeidsgiver, står det blant annet BKG skal «[v]ære en profesjonell arbeidsgiver med fokus på samarbeid og utvikling». For å nå dette målet er det listet opp en rekke tiltak, inkludert:

- Bidra til kompetanseutvikling, opplæring og oppfølging av ansatte
- Tilrettelegge for fagsamlinger for ansatte
- Skape møteplasser for samarbeid og utvikling
- Løfte frem god praksis, dele og lære av hverandre
- Ha fokus på strategisk kompetanseledelse inkludert kompetanseplanlegging
- Sikre at administrasjonslederne følger opp menighetsrådene med tanke på saksbehandling, arkivering, økonomiarbeid m.m.

I verdi- og måldokumentet går det videre frem at økonomiavdelingen har som mål å være en ressurs for menighetene på økonomiområdet, med blant annet følgende tiltak:

- Kartlegge opplæringsbehov for administrasjonslederne på økonomiområdet og utarbeide opplæringsplan
- Tilby kurs for menighetsrådene i økonomiarbeid
- Være tilgjengelige for veiledning og opplæring ved behov

I tillegg til det ovennevnte, kan man utlede et krav om opplæring og kjennskap til system, rutiner og regelverk blant ansatte fra generelle internkontrollprinsipper. Et sentralt tiltak i ethvert internkontrollsystem vil være at det er på plass tilstrekkelig opplæring til at de ansatte er i stand til å gjennomføre sine arbeidsoppgaver i samsvar med lover, krav og forventninger.

Generelle internkontrollprinsipper kan også legges til grunn som kriterium for vurdering av samarbeid og samhandling; et sentralt tiltak i ethvert internkontrollsystem vil være at organiseringen er hensiktsmessig, både ved at roller og ansvar er tydelig fordelt mellom ansatte og involverte aktører, og at det er tilstrekkelige møteplasser og samhandlingsarenaer for ansatte og involverte aktører slik at man får samkjørt og koordinert arbeidet som blir gjort.

Se vedlegg 2 for utfyllende revisjonskriterier.

4.3 Tilfredsstillende økonomiarbeid

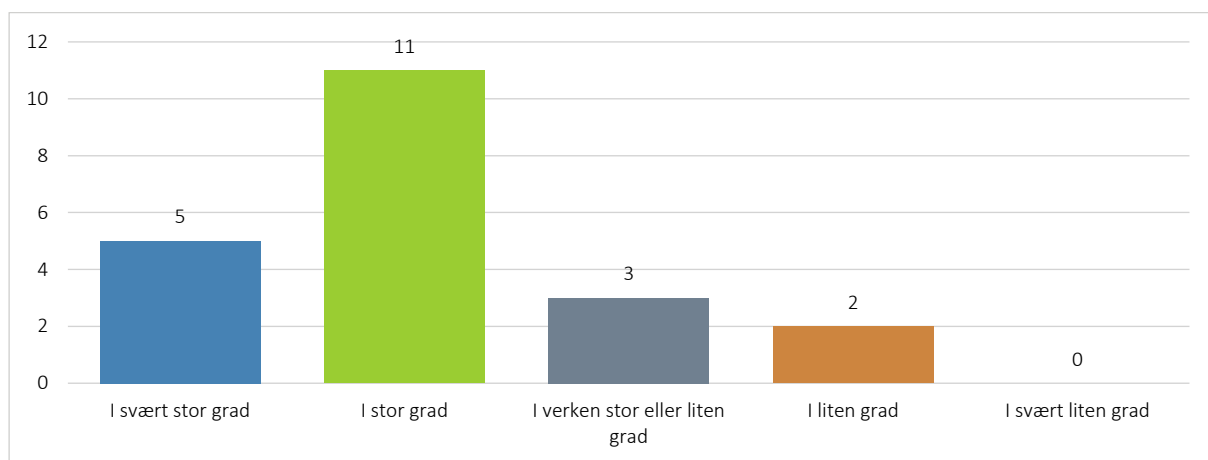
4.3.1 Kvalitet på økonomiarbeidet

Revisjonen får opplyst at økonomiarbeidet i menighetene tradisjonelt har vært praktisert ulikt, og fortsatt er det relativt stor variasjon i hvordan enkelte oppgaver løses. Likevel understreker økonomisjefen at det har vært en positiv utvikling i kvaliteten på økonomiarbeidet i menighetene de siste årene, og at stadig flere arbeidsprosesser strømlinjeformes og gjennomføres likt. For å illustrere forbedringen, viser hun til at det i tertialrapporteringen til 1. tertial 2020 kun var tre menighetsråd som hadde rapportene klare innen fristen, mens det var kun tre som *ikke* hadde rapportene klare til 1. tertial i 2021.

Økonomisjefen mener at økt ajourgrad nok kan skyldes ulike faktorer, inkludert et forenklet økonomi- og faktureringsystem, ny regnskapsfører med flere ansatte som gir mindre sårbarhet ved fravær, bedre oppfølging av administrasjonslederne fra områdelederne, samt mindre aktivitet under covid-19.

Administrasjonslederne ble i spørreundersøkelsen spurt om i hvilken grad de vurderte at økonomiarbeidet i menigheten fungerer på en tilfredsstillende måte. Svarene er gjengitt i figur 3:

Figur 3: I hvilken grad vurderer du at økonomiarbeidet i din menighet fungerer på en tilfredsstillende måte? (N=21)

Som det går frem av figuren, svarte langt de fleste av administrasjonslederne at økonomiarbeidet i menigheten enten «i svært stor grad» eller «i stor grad» fungerer tilfredsstillende, mens tre svarte «i verken stor eller liten grad» på spørsmålet, og to «i liten grad».

De fem administrasjonslederne som svarte «i verken stor eller liten grad» eller «i liten grad» ble bedt om å komme med utdypende kommentarer knyttet til hva som er det viktigste som kan forbedres i økonomiarbeidet i menigheten. Svarene hadde noe ulikt fokus. Én administrasjonsleder uttrykte i sitt svar at omfanget av økonomioppgaver som lå til stillingen ikke var i samsvar med utlysningsteksten til stillingen og heller ikke for stillingsbeskrivelsen. Vedkommende kommenterte videre at om administrasjonslederne skal ha et slikt omfang med økonomioppgaver må det stilles krav til slik kompetanse hos dem som ansettes i disse stillingene.

En annen administrasjonsleder svarte at det er behov for mer tid til oppgavene, samt sentralisering og effektivisering. Vedkommende skrev at: «Det eneste som trengs i menighetene er to ting: regnskapsrapporter for økonomisk oppfølging, samt én anvisningsfunksjon. Ut over dette kan alle oppgaver sentraliseres».

Den siste administrasjonslederen som svarte på spørsmålet er administrasjonsleder for to menigheter, og ønsket seg at det var samme kontaktperson hos regnskapsfører i begge menighetene, samt at økonomiutvalgene i de to menighetene fikk mer opplæring.

4.3.2 Opplæring

Administrasjonsledere mottar opplæring i økonomiarbeid gjennom ulike kurstilbud:

For det første tilbys nye administrasjonsledere en opplæringsuke ved tiltredelse. Innføring i økonomiarbeid skjer da over en dag, dels med en overordnet gjennomgang av økonomiarbeidet i BKF og menighetene, samt en introduksjon i aktuelle økonomisystemer.

For det andre har det vært jevnlig avholdt heldagssamlinger for administrasjonsledere. Økonomi har ofte vært tema på disse samlingene, som oftest dokumentert med en presentasjon som er tilgjengeliggjort for alle

administrasjonslederne. Under covid-19-pandemien har disse samlingene vært erstattet av opplærings via Teams. Dette har også vært tilfelle for opplæring i nytt økonomisystem (se avsnitt 4.3.3).¹²

For det tredje tilbys administrasjonslederne kurs i regi av KA¹³ (*Grunnkurs for kirkeverger og daglige ledere i menighet*). Dette er et kurs som går over 2 x 3 dager. Et av temaene er «Økonomiarbeid i menighetsråd og kirkelige fellesråd; Plan og budsjettarbeid, regnskap og årsoppgjør mv.» Nye administrasjonsledere deltar fortløpende på disse kursen.

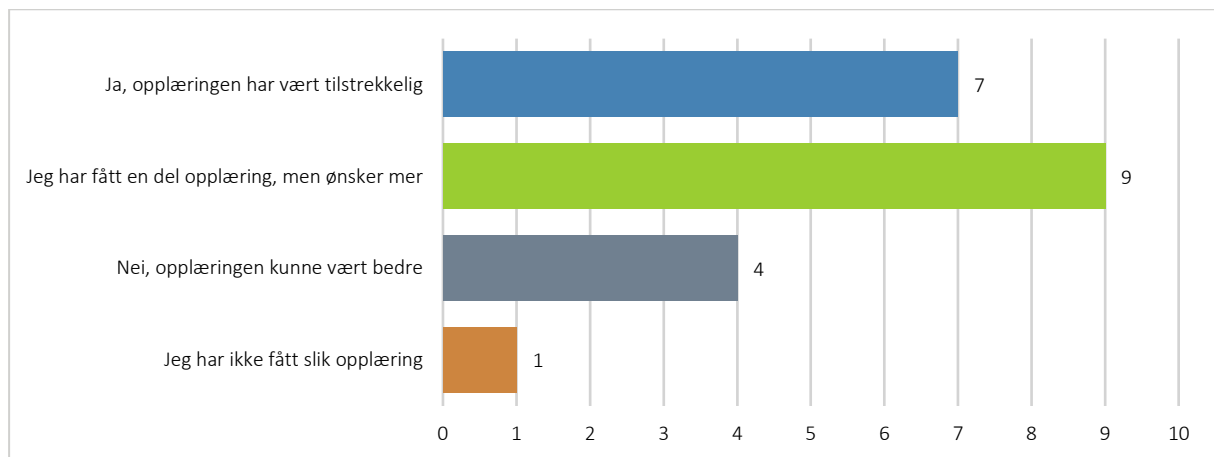
For det fjerde kan administrasjonslederne delta i et lederutviklingsprogram i regi av KA og VID.¹⁴ Dette programmet er samlingsbasert (3 samlinger), på totalt 30 timer pluss egeninnsats mellom samlingene. Et av målene med programmet er å utvikle «kompetanse i å forvalte virksomhetens finansielle, menneskelige og kulturelle/åndelige ressurser». Flere av administrasjonsledere i BKF har deltatt i dette programmet.

Og **for det femte** tilbys administrasjonslederne å delta i kurset *Økonomiarbeid og årsoppgjør*, også dette i regi av KA. Dette kurset går over 2 dager, og flere av administrasjonsledere i BKF har deltatt på dette.

I tillegg har administrasjonslederne hatt tilbud om fortløpende opplæring i nytt økonomisystem fra støtteressurs i BKF (jf. avsnitt 2.1.4).

Administrasjonslederne ble i spørreundersøkelsen spurt om de har fått tilstrekkelig opplæring i økonomiarbeid. Svarene er presentert i figur 4:

Figur 4: Har du fått tilstrekkelig opplæring i økonomiarbeid? (N=21)

Som figuren viser, svarte de fleste at de enten hadde fått tilstrekkelig opplæring eller at de hadde fått en del, men ønsket mer. Fire svarte at opplæringen kunne vært bedre, og én svarte at vedkommende ikke hadde fått opplæring.

Alle som *ikke* svarte at opplæringen hadde vært tilstrekkelig, fikk et oppfølgingsspørsmål der de ble spurt om hvilken opplæring de savnet eller ønsket mer av. Flere av svarene viste til at det har blitt tilbudt og gjennomført kurs, men at ikke har vært tilstrekkelig, dels pga. manglende kunnskap hos kursholder, og dels som følge av at en del økonomiarbeidsoppgaver gjøres sjeldent.

Videre ble etterlyst grunnleggende opplæring knyttet til den prinsipielle forståelsen av regnskap og budsjett, særlig for dem av administrasjonslederne som ikke har utdanning på feltet. Og mer spesifikt ble det etterlyst opplæring i økonomiarbeid opp mot menighetsrådet (hva skal gjøres og informeres om når) og opplæring i registrering av budsjett og økonomirapporter.¹⁵

Økonomisjefen forteller i intervju at flere administrasjonsledere fortsatt ønsker mer opplæring på området. Generelt oppfatter økonomisjefen at det er varierende blant administrasjonslederne i hvilken grad de har tilfredsstillende kompetanse og forståelse for økonomi og økonomistyring. Hun erfarer at noen administrasjonsledere ikke har tilstrekkelig grunnleggende forståelse på området, noe som kan ha konsekvenser for kvaliteten på økonomiarbeidet som gjøres.

¹² Revisjonen har fått tilsendt presentasjoner fra flere av kursene som har vært avholdt for administrasjonsledere i BKF.

¹³ Arbeidsgiverorganisasjonen for kirkelige virksomheter.

¹⁴ VID vitenskapelige høgskole er en privat, akkreditert vitenskapelig høgskole med verdibasert og kirkelig forankring.

¹⁵ Det ble øg etterlyst opplæring i det nye økonomisystemet. Dette behandles i avsnitt 4.3.3.

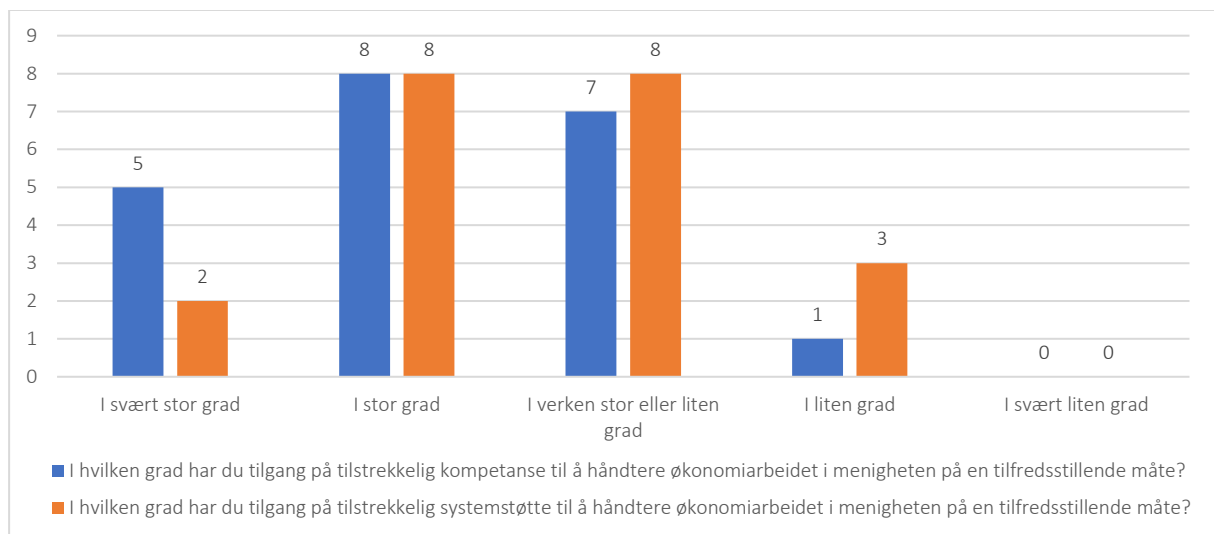
Økonomisjefen viser til at det har vært avholdt flere kurs om økonomiarbeid for administrasjonsledere de senere årene, og at disse under pandemien ble gjennomført per Teams. Dette fungerte bra, men økonomisjefen ser at det er et forbedringspotensial når det gjelder å planlegge kurs. Det er derfor igangsatt et arbeid i avdelingen med å utarbeide opplæringsplaner, noe som er særlig viktig nå, ettersom det er mange nye verktøy, systemer og rutiner administrasjonslederne skal lære seg – samtidig som det pågår en omorganisering i BKF.¹⁶

4.3.3 Systemstøtte og kompetanse

For administrasjonslederne er det nødvendig å ha tilgang til tilstrekkelig kompetanse (både hos seg selv og hos dem de støtter seg til) og systemstøtte (rutiner, verktøy, mv.) for å være i stand til å håndtere økonomiarbeidet i menigheten på en tilfredsstillende måte.

I spørreundersøkelsen ble administrasjonslederne derfor spurt om i hvilken grad de har tilgang på tilstrekkelig kompetanse og systemstøtte til å håndtere økonomiarbeidet i menigheten på en tilfredsstillende måte. Svarene på de to spørsmålene er presentert i figur 5:

Figur 5: Tilgang på systemstøtte og kompetanse (N=21)

Som det går frem i figuren, svarte administrasjonslederne i overveiende grad at de i enten i svært stor grad, i stor grad, eller i verken stor eller liten grad har tilgang på kompetanse og systemstøtte. Likevel blir tilgangen på kompetanse i større grad ble vurdert som tilstrekkelig enn tilgangen på systemstøtte.

Administrasjonslederne som svarte «i verken stor eller liten grad» eller «i liten grad» på ett av de to spørsmålene, ble bedt om å utdype nærmere hva for kompetanse og/eller systemstøtte de manglet tilgang på for å håndtere økonomiarbeidet i menigheten på en tilfredsstillende måte.

Flere av administrasjonslederne kommenterte at de selv manglet tilstrekkelig kompetanse på økonomiområdet (se også avsnitt 4.3.2), men det kom òg frem at noen av dem opplever at de får for lite hjelp fra andre (BKF og regnskapsførere).

Det kom videre flere konkrete tilbakemelding på hva administrasjonsledere ønsket seg av støtte og råd. Dette inkluderte støtte og råd til oppgaver knyttet til årsoppgjør, budsjettarbeid, regnskap, investeringsbudsjett og investeringsregnskap, pengeplassering i fond, lønns plassering for nytilsatte i menigheten, og forsikring og pensjon.

Tilsvarende kom det flere konkrete eksempler på systemstøtte som mangler; blant annet ble det vist til at det ikke foreligger tilstrekkelig med maler, at det nye økonomisystemet ikke hadde all funksjonalitet på plass da de første gang skulle budsjettere i dette (noe som medfører ekstraarbeid), og at det nye økonomisystemet mangler en del funksjonalitet som det tidligere økonomisystemet hadde (noe som oppleves som utfordrende av flere administrasjonsledere).

¹⁶ Det blir i forbindelse med verifisering av rapporten understreket at dette ikke bare gjelder økonomisystemer, men også andre administrative systemer.

Nytt økonomisystem

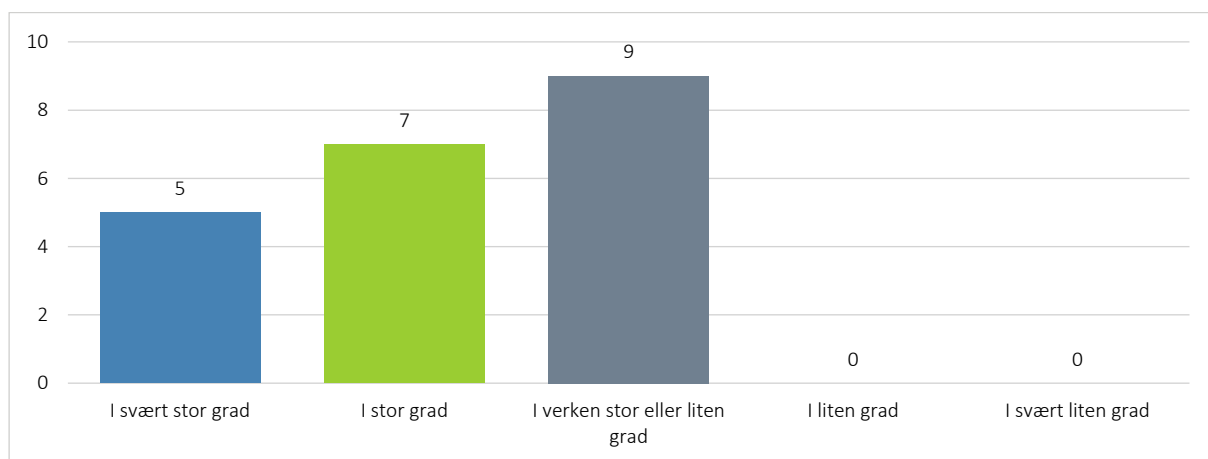
Det nye økonomisystemet ble tatt i bruk av alle menighetene i BKF 1. mai 2020.¹⁷ Økonomisjefen viser i intervju til at hun er fornøyd med det nye økonomisystemet, og peker videre på at administrasjonsleder har tilgang til langt mer informasjon i det nye økonomisystemet enn de hadde i det gamle økonomisystemet. Det nye systemet gir blant annet mulighet til å ha samlet oversikt over økonomiarbeidet i alle menighetene, noe som blant annet gjør oppfølgingsarbeidet i BKF ovenfor menighetene enklere og mer effektivt. Etter hennes vurdering har også økonomisystemet bidratt til at økonomiarbeidet i menighetene skjøttes på en bedre måte enn hva som var tilfelle tidligere.

Flere administrasjonsledere benyttet fritekstfeltene i spørreundersøkelsen til å kommentere på overgangen til nytt økonomisystem, også i spørsmål som ikke omhandlet dette. De viste blant annet til at både BKF og regnskapsfører lenge hadde visst om overgangen til nytt økonomisystem, men at når systemet skulle tas i bruk var det lite som var tilpasset menighetsregnskap, og at det tok lang tid før for eksempel rutiner rundt kontering av offer var på plass. De opplevde videre at det heller ikke var klart hvem som skulle gjøre hva da systemet ble innført, og både informasjon og opplæring ble opplevd som mangelfull. De pekte også på at det fortsatt mangler komplett kontoplan tilpasset menighetenes arbeid.

Økonomisjefen opplyser i korrespondanse med revisjonen at implementeringen av det nye økonomisystemet ikke ble godt nok håndtert, og gir administrasjonslederne rett i deres opplevelse av at det var en del innkjøringsproblemer (se også avsnitt 2.1.2).

Administrasjonslederne ble i spørreundersøkelsen spurt om i hvilken grad det nye økonomisystemet bidrar til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menighetene. Svarene er presentert i figur 6:

Figur 6: I hvilken grad bidrar det nye økonomisystemet til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menigheten? (N=21)

Som det går frem av figuren, svarte litt over halvparten (12) av administrasjonslederne enten «i svært stor grad» (5) eller «i stor grad» (7), mens de resterende ni svarte «i verken stor eller liten grad».

Disse resterende ni fikk et oppfølgingsspørsmål der de ble bedt om å utdype hvilke mangler eller utfordringer det nye økonomisystemet har som gjør at det i verken stor eller liten grad bidrar til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menigheten.

Flere viste til at det nye økonomisystemet er svært stort og omfattende, noe som gjør det utfordrende å finne frem til de få funksjonene i systemet som administrasjonslederne har bruk for. I tillegg ble det pekt på at økonomiarbeidet generelt blir stadig mer automatisert, samtidig som det består av flere ulike systemer som skal samkjøres, noe som kan være komplisert og krevende, særlig for andre ansatte enn administrasjonslederne selv, som frivillige som driver menighetsarbeid og som må forholde seg til disse systemene.¹⁸

¹⁷ Bergen domkirke menighet hadde tatt i bruk det nye systemet levert av den foregående regnskapsføreren fra 1. september 2019, og gikk over til nytt økonomisystem levert av ny regnskapsfører 1. januar 2021.

¹⁸ Som eksempler ble Xledger, Solidus, Vipps, og integrasjon fra banker nevnt.

Opplæring i nytt økonomisystem

Revisjonen får opplyst at alle administrasjonslederne ble invitert til digital opplæring i forbindelse med implementering av det nye økonomisystemet. I forkant hadde den nye regnskapsføreren spilt inn ulike opplæringsvideoer tilpasset administrasjonsledernes behov, med temaer som:

- Introduksjon og grunnleggende bruk
- Min bilagsliste – kontering av inngående fakturaer
- Min bilagsliste – Kontering av bankbilag
- Godkjenning
- Fakturering
- Spøringer

Videoene er fortsatt tilgjengelige på «BKF Rutiner og skjema», sammen med brukerveiledning.¹⁹

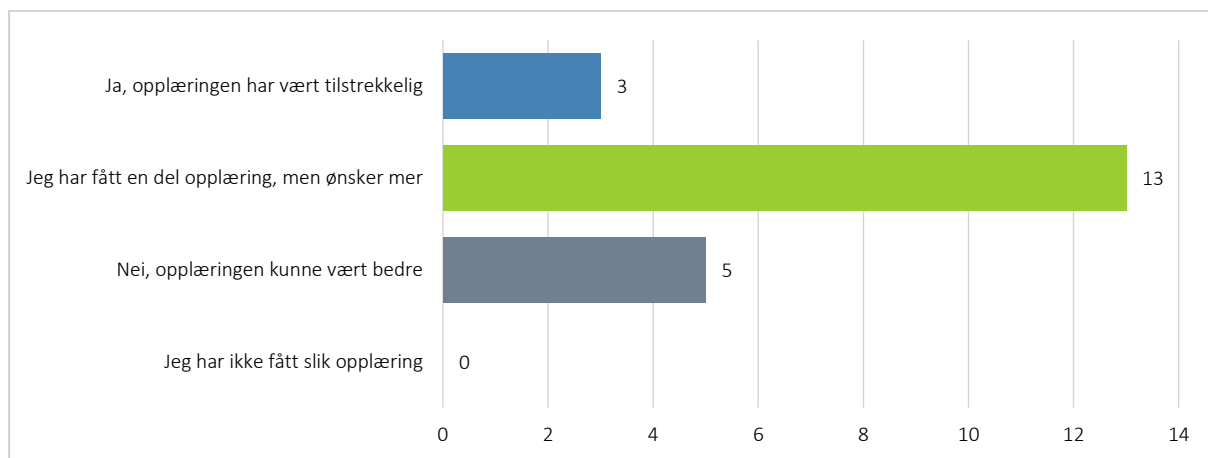
Det blir òg opplyst at det nye økonomisystemet har et omfattende arkiv med brukerveiledninger som en del av selve systemet. Avhengig av hvilken arbeidsprosess man står i, vil man ved å trykke spørsmålsteget øverst til høyre få opp aktuelle brukerveiledninger.

I tillegg har administrasjonslederne hatt tilbud om fortløpende opplæring i nytt økonomisystem fra støtteressurs i BKF (jf. avsnitt 2.1.4).

Videre går det frem at BKF i perioden etter implementering av det nye økonomisystemet har bistått menighetene med generell opplæring i ulike rutiner og funksjonalitet i systemet, utarbeidelse av budsjett og import av dette til det nye systemet, utarbeidelse av maler for bokføring av offer, utforming av hensiktsmessige rapporter, og fungert som bindeledd mellom regnskapsfører og administrasjonsledere.

I spørreundersøkelsen ble administrasjonslederne spurt om de har fått tilstrekkelig opplæring i det nye økonomisystemet. Svarene er presentert i figur 7:

Figur 7: Har du fått tilstrekkelig opplæring i nytt økonomisystem? (N=21)

Foruten de tre som svarte at de hadde fått tilstrekkelig opplæring, fikk alle administrasjonslederne et oppfølgingsspørsmål der de ble bedt om å kommentere hvilken opplæring de savnet eller ønsket mer av.

Fleire av administrasjonslederne svarte at det nye systemet er svært omfattende, med mye funksjonalitet som de selv ikke har bruk for. Dette gjør det vanskelig for dem å manøvrere i systemet, og de ønsker seg derfor ytterligere opplæring, og også at funksjonalitet de ikke har bruk for fjernes fra grensesnittet de selv forholder seg til.

Noen av dem ønsker også opplæring i hvilke muligheter det nye systemet har som kan lette deres arbeidshverdag. I tillegg ble det uttrykt mer konkrete ønsker, som opplæring i fastsetting av regnskap, bruk av disposisjonsfond, investeringsarbeid, budsjettarbeid, samt opplæring i hvilke rapporter som skal brukes.

4.3.4 Vurdering

Undersøkelsen viser at de fleste administrasjonslederne vurderer at økonomiarbeidet i menighetene fungerer på en tilfredsstillende måte. Likevel mener en mindre andel av administrasjonslederne at økonomiarbeidet *ikke*

¹⁹ Revisjonen har fått tilsendt lenke til disse videoene.

fungerer tilfredsstillende, og også BKF sentralt er åpen på at det fortsatt er rom for forbedring. Behovet og potensialet for forbedring må sees i sammenheng med både covid-19-pandemien, innføringen av nytt økonomisystem, bytte av regnskapsførere, og den pågående omorganiserings- og nedbemanningsprosessen i BKF, som alle er faktorer som har hatt negative konsekvenser for økonomiarbeidet i menighetene.

Det er etablert flere opplæringstilbud. Undersøkelsen viser samtidig at flere av administrasjonslederne ønsker seg mer og bedre opplæring på økonomiområdet, både knyttet til spesifikke oppgaver, og med hensyn til generell og grunnleggende forståelse av økonomiarbeid. Revisjonen mener derfor det er viktig at BKF sitt pågående arbeid med å utarbeide opplæringsplaner gjennomføres som forutsatt, for slik å sikre at administrasjonslederne mottar den opplæring de trenger på området.

At en del administrasjonsledere har mottatt utilstrekkelig opplæring understøttes også av at en del av dem kommenterer at de ikke har tilstrekkelig kompetanse på området selv. Flere av dem etterlyste også mer støtte og råd fra BKF og regnskapsførere til et spekter av økonomirelaterte oppgaver. Revisjonen vil i den forbindelse peke på at oppgave- og ansvarsdelingen med fordel kan tydeliggjøres, også med hensyn til omfanget av bistand administrasjonslederne kan forvente fra hhv. BKF og regnskapsførere (se både avsnitt 3.3.2 og 4.4.2).

Når det gjelder systemstøtte, kommer det også frem at en del av administrasjonslederne opplever mangler som påvirker økonomiarbeidet deres negativt. En del av kommentarene knytter seg til manglende maler og rutiner for ulike arbeidsprosesser (se også avsnitt 3.4.2), mens flere omhandler ulike aspekter ved det nye økonomisystemet.

Det er innført et nytt økonomisystem, og både administrasjonslederne og økonomisjefen i BKF peker på at dette var en utfordrende prosess. Fortsatt rapporterer flere av administrasjonslederne at økonomisystemet ikke fungerer tilfredsstillende, og mange av dem etterlyser mer og bedre opplæring i det nye økonomisystemet. Revisjonen mener behovet for mer og bedre opplæring må vektlegges i det pågående arbeidet med utarbeidelse av opplæringsplaner.

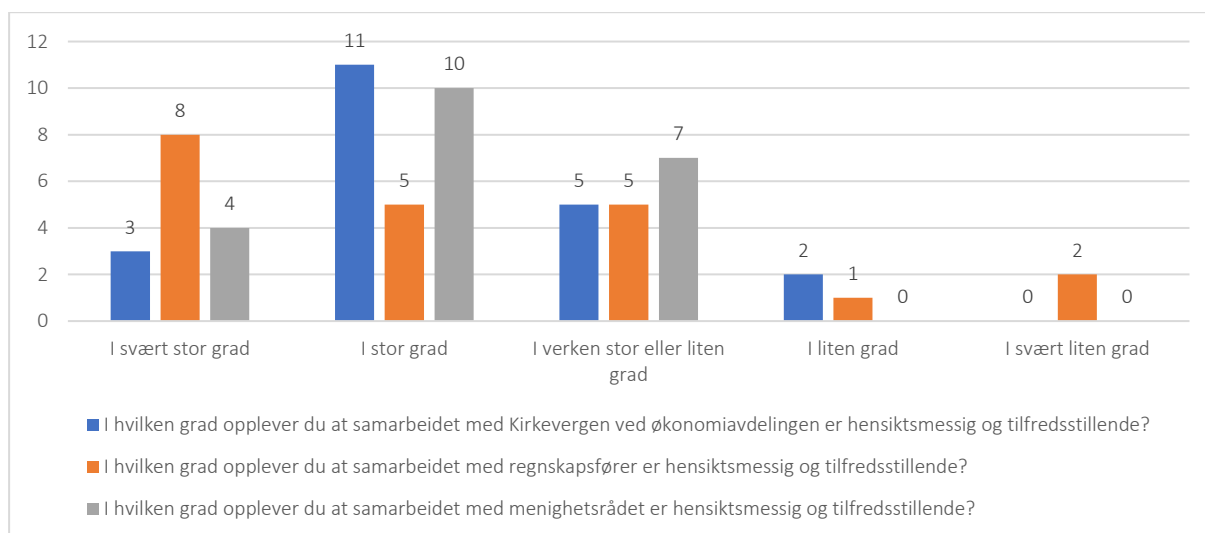
4.4 Samarbeid på økonomiområdet

4.4.1 Datagrunnlag

Økonomiarbeidet i menighetene er fordelt mellom administrasjonslederne, menighetsrådene, BKF og regnskapsførere. Fordelingen av ansvar og oppgaver går dels frem i gjeldende regelverk, og er ellers formalisert i menighetsrådenes økonomireglement, administrasjonsledernes stillingsbeskrivelse, og avtalen mellom BKF og regnskapsførere. BKF og menighetene fikk ny regnskapsfører fra 1. mai 2020 (se avsnitt 2.1.3).²⁰

Administrasjonslederne ble spurt om i hvilken grad samarbeidet med hhv. økonomiavdelingen i BKF, regnskapsførere og menighetsrådet fungerer tilfredsstillende. Svarene er presentert i figur 8:

Figur 8: Samarbeid på økonomiområdet (N=21)

²⁰ I forbindelse med verifiseringen av rapporten presiseres det at det BKF – med unntak av bestemmelsen om at fellesrådet skal godkjenne menighetsrådenes økonomireglement – ikke har noen formell rolle for menighetsrådenes regnskap verken i forskrift eller økonomireglement. Mål for BKF sin rolle fremgår av verdi- og måldokument.

Som det går frem av figuren, svarte de fleste administrasjonslederne at de enten «i svært stor grad» eller «i stor grad» opplever at samarbeidet med **menighetsrådet** er hensiktsmessig og tilfredsstillende, mens syv av dem svarte at de «i verken stor eller liten grad» opplever dette.

De fleste svarte også positivt på spørsmålet om samarbeidet med **økonomiavdelingen**, selv om fem av dem «i verken stor eller liten grad» opplever dette samarbeidet som hensiktsmessig og tilfredsstillende, og to «i liten grad» gjør det.

Videre tyder svarene at det samarbeidet med **regnskapsfører** oppleves mest ulikt blant administrasjonslederne; her er det åtte som svarer at de «i svært stor grad» opplever at dette er hensiktsmessig og tilfredsstillende, fem hver som opplever dette «i stor grad» eller «i verken stor eller liten grad», én som opplever dette «i liten grad» og to som opplever dette «i svært liten grad».

Som i tidligere spørsmål, fikk alle administrasjonslederne som enten svarte «i verken stor eller liten grad», «i liten grad» eller «i svært liten grad» på minst ett av delspørsmålene et oppfølgingsspørsmål der de ble bedt om å utdype hvilke aspekter ved samarbeidet med Kirkevergen, regnskapsfører og/eller menighetsrådet de opplever at ikke er hensiktsmessig og/eller tilfredsstillende.

Svarene på oppfølgingsspørsmålet varierte relativt mye; noen administrasjonsledere var fornøyde med samarbeidet med ny **regnskapsfører**, mens flere andre var til dels svært kritiske til samarbeidet med regnskapsfører, og også til kvaliteten på arbeidet gjort av regnskapsfører. Det ble også kommentert at samarbeidet med regnskapsfører var personavhengig, med henvisning til at ulike menigheter har ulike kontaktpersoner hos regnskapsfører, og at disse løser ulike oppgaver for menighetene.

Økonomisjefen opplyser i intervju at avtalen med den nye regnskapsføreren har en fast og en variabel priskomponent. Dette var ikke tilfelle i avtalen med den foregående regnskapsføreren. Noen av administrasjonslederne er fra tidligere derfor vant til å spørre og rådføre seg med regnskapsfører relativt hyppig. Dette kan nå resultere i tilleggsfakturering for BKF, og er noe BKF arbeider for å bevisstgjøre både administrasjonslederne og regnskapsførerne. Administrasjonslederne har også fått beskjed om at suppoorthenvendelser skal gå via økonomiavdelingen.

Når det gjelder samarbeidet mellom administrasjonslederne og ny regnskapsfører forteller økonomisjefen at det var noen utfordringer i starten, i hovedsak knyttet til forventningsavklaringer. Dette tror økonomisjefen vil falle på plass etter hvert.²¹ Hun viser til at det er igangsatt et arbeid med å forbedre samarbeidet basert på erfaringene det siste året. Målet er å få etablert rutiner for «best practice», hentet både fra egne erfaringer og regnskapsførers erfaringer fra andre fellesråd.

Når det gjelder samarbeidet med **økonomiavdelingen** i BKF, svarte noen administrasjonsledere at de hadde lite samarbeid på økonomiområdet med BKF og økonomiavdelingen, og at dette var noe de savnet. Andre viste til at økonomiavdelingen hadde begrenset kapasitet, og utviste slik forståelse for at det kunne være utfordrende for BKF å følge opp alle administrasjonslederne tilstrekkelig og i samsvar med de ulike behovene hos administrasjonslederne.

Økonomisjefen vurderer på sin side samarbeidet med administrasjonslederne på økonomiområdet som godt, til tross for at det har vært mer krevende å avvikle samlinger og å gi tett oppfølging under covid-19. Hun forteller at graden av kontakt mellom økonomiavdelingen og administrasjonslederne varierer, og at ikke alle administrasjonslederne har for vane å ta kontakt. Blant dem som ikke tar kontakt er det både administrasjonsledere som håndterer økonomiansvaret sitt godt, men det er også eksempler på administrasjonsledere som burde ha tatt kontakt, men som ikke gjør det.

Administrasjonslederne som kommenterte samarbeidet med **menighetsrådet** i sine svar, tegnet er relativt entydig bilde av at menighetsrådene har svært ulikt kunnskapsnivå, og at flere av menighetsrådene har lite kompetanse på økonomiområdet. Dette fører til at flere administrasjonsledere opplever å stå alene med en del økonomioppgaver som med fordel kunne vært håndtert i samarbeid med menighetsrådet.

Flere av administrasjonslederne uttrykte ellers at ansvarslinjene mellom økonomiavdelingen i BKF og regnskapsfører ble opplevd som utydelige, og det ble etterlyst avklaringer knyttet til hvem som kan og skal svare på eller følge opp forskjellige spørsmål og oppgaver.

²¹ Det blir i den forbindelse påpekt i verifisering av rapporten at vedlegg 5 til oppdragsavtalen med ny regnskapsfører som spesifiserer hva som er løpende og hva som er tilleggstjenester, samt hvem som er ansvarlig for hvilke oppgaver, ble signert 26. mars 2021.

4.4.2 Vurdering

Administrasjonslederne opplever i overveiende grad opplever at samarbeidet både med økonomiavdelingen, menighetsrådet og regnskapsfører er hensiktsmessig og tilfredsstillende, men likevel med noen nyanser; spredningen i svarene var størst når det gjaldt samarbeidet med regnskapsfører, minst når det gjaldt samarbeidet med menighetsrådet, og i overveiende grad vurdert som hensiktsmessig og tilfredsstillende – med noen unntak – når det gjaldt samarbeidet med økonomiavdelingen.

Ellers er det indikasjoner i undersøkelsen som tyder på at samarbeidet med ny regnskapsfører var preget av noen innkjøringsutfordringer, særlig knyttet til nødvendige forventningsavklaringer som måtte på plass som følge av endrete avtalevilkårene med den nye regnskapsføreren. Revisjonen merker seg også at det kommer frem informasjon som tyder på at samarbeidet fortsatt er utfordrende for en del administrasjonsledere. For eksempel blir det vist til at samarbeidet kan være noe personavhengig, og at det kan variere hvilke oppgaver regnskapsfører løser for ulike menigheter. Det må avklares hvilke bistand som skal ytes, slik at dette er klart for alle involverte.

Videre indikerer funn i undersøkelsen at økonomiavdelingen i BKF ikke er dimensjonert for å bistå administrasjonslederne i den grad flere av disse ønsker og har behov for. Revisjonen mener derfor det bør treffes tiltak for å tydeliggjøre hvilken rolle økonomiavdelingen skal ha ovenfor administrasjonslederne.

Det bør også vurderes om ansvarslinjene mellom økonomiavdelingen og regnskapsfører bør tydeliggjøres; flere administrasjonsledere opplever grenseoppgangen mellom disse som utydelig.

5 Konklusjon og anbefalinger

I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet har Deloitte hatt som formål å undersøke om økonomiarbeidet i menighetene i Bergen fungerer tilfredsstillende, inkludert med hensyn til samarbeidet med Kirkevergen og regnskapsfører, og sett i sammenheng med overgangen til nytt økonomisystem.

Overordnet finner revisjonen at **økonomiarbeidet** i menighetene **oppleves** å fungere på en **tilfredsstillende** måte; dette er det de fleste administrasjonslederne svarer, og også inntrykket fra BKF sentralt. Likevel mener en mindre andel av administrasjonslederne at økonomiarbeidet *ikke* fungerer tilfredsstillende, og også BKF sentralt er åpen på at det fortsatt er rom for forbedring. Behovet og potensialet for forbedring må sees i sammenheng med både covid-19-pandemien, innføringen av nytt økonomisystem, bytte av regnskapsfører, og den pågående omorganiserings- og nedbemanningsprosessen i BKF, som alle er faktorer som har påvirket økonomiarbeidet i menighetene.

Når det gjelder **roller, ansvar og oppgaver** for økonomiarbeidet i menighetene, er dette formelt sett tydelig definert, og de fleste administrasjonslederne opplever også at dette reelt sett er tydelig. Bildet er imidlertid ikke entydig, og det er noen administrasjonsledere som *ikke* opplever at rolle-, ansvar- og oppgavefordelingen for økonomiarbeid i menighetene er tydelig. Blant annet er det flere som opplever både ansvarsdelingen mellom økonomiavdelingen i BKF og regnskapsfører, og mellom administrasjonsleder og regnskapsfører, som noe uklart.

Videre er det utarbeidet en rekke **retningslinjer, rutiner og prosedyrer** for økonomiarbeidet i menighetene, og svarene i spørreundersøkelsen indikerer at flere av administrasjonslederne opplever at det som foreligger er tilstrekkelig. Heller ikke her er imidlertid bildet entydig; det er administrasjonsledere som etterlyser bedre rutiner og maler for visse arbeidsoppgaver. Dette er BKF ved økonomiavdelingen oppmerksom på, og det er satt i gang en prosess for å utarbeide dette.

Administrasjonslederne har tilgang på et vidt spekter av **opplæringstilbud**. Likevel svarer flertallet av dem at de ønsker seg mer og bedre opplæring på økonomiområdet, både knyttet til spesifikke oppgaver, og med hensyn til generell og grunnleggende forståelse av økonomiarbeid.

Når det gjelder **nytt økonomisystem**, svarte de fleste administrasjonslederne at dette bidrar til et tilfredsstillende økonomiarbeid i menighetene. Alle administrasjonslederne har mottatt opplæring i systemet. Likevel ønsker langt de fleste administrasjonslederne seg ytterligere opplæring i systemet, og det kommenteres gjennomgående at det helt fra innføringsfasen av systemet i mai 2020, har vært utfordrende for flere av dem å håndtere systemet.

Administrasjonslederne opplever i overveiende grad at **samarbeidet både med økonomiavdelingen, menighetsrådet og regnskapsfører** er hensiktsmessig og tilfredsstillende, men likevel med noen nyanser. Når det gjelder regnskapsfører, var dette samarbeidet preget av noen innkjøringsutfordringer, særlig knyttet til nødvendige forventningsavklaringer som måtte på plass som følge av endrete avtalevilkårene med den nye regnskapsføreren. Videre kommer det frem at økonomiavdelingen i BKF ikke er dimensjonert for å bistå administrasjonslederne i den grad flere av disse ønsker og har behov for.

Basert på funnene i undersøkelsen, anbefaler revisjonen at BKF iverksetter følgende tiltak:

- 1) Sikre at ansvarslinjene mellom økonomiavdelingen og regnskapsfører er tydelig for alle
- 2) Sikre at ansvarslinjene mellom administrasjonslederne og regnskapsfører er tydelig for alle
- 3) Tydeliggjøre hvilken rolle økonomiavdelingen skal ha ovenfor administrasjonslederne
- 4) Sikre at BKF sin pågående prosess med utarbeidelse av utfyllende rutiner og maler for økonomiarbeidet i menighetene ferdigstilles, og at dette omfatter arbeidsoppgaver knyttet til budsjettprosessen
- 5) Sikre at BKF sitt pågående arbeid med å utarbeide opplæringsplaner for administrasjonslederne gjennomføres som forutsatt, og at dette inkluderer tilstrekkelig opplæring av administrasjonslederne i nytt økonomisystem

Vedlegg 1: Høringsuttalelse

DEN NORSKE KIRKE
BKF Økonomiavdelingen

Deloitte AS avd Bergen
Postboks 6013
5892 Bergen

Dato: 29.09.2021

Vår ref: 21/03379-12

Deres ref:

Forvaltningsrevisjon - Økonomiarbeid i menighetene - Høringsuttalelse

Kirkevergen mottok utkast til rapport knyttet til forvaltningsrevisjon av økonomiarbeid i menighetene i Bergen 16. september og er bedt om å gi høringsuttalelse før rapporten ferdigstilles og oversendes kontrollutvalget.

Vi er glade for revisjonens overordnede konklusjon om at økonomiarbeidet i menighetene oppleves å fungere på en tilfredsstillende måte, samtidig som det kommer konkrete forslag til forbedringer.

I forbindelse med pågående nedbemannings- og omorganisering i BKF er det gjennomført en kartlegging av alle økonomifunksjoner administrasjonsleder ivaretar. Innspillene fra forvaltningsrevisjonen vil være svært nyttige i det videre arbeidet med å effektivisere økonomiarbeidet i menighetene.

Under kommenteres de fem tiltakene som foreslås iverksatt:

- Sikre at ansvarslinjene mellom økonomiavdelingen og regnskapsfører er tydelig for alle.*
Økonomiavdelingen har ansvar for kontraktsoppfølging, arbeidet med felles rutiner, effektivisering og avvikshåndtering. En person er tilgjengelig for brukerstøtte. Denne tar videre kontakt med regnskapsfører sin brukerstøtte ved behov. Regnskapsfører er ansvarlig for at menighetenes regnskapsførsel skjer i henhold til gjeldende lover og regler, samt løpende kontakt med administrasjonslederne. På BKF sitt intranett finnes en oversikt over kontaktpersoner for ulike økonomioppgaver. Vi vil oppdatere denne slik at dette blir enda tydeligere.
- Sikre at ansvarslinjene mellom administrasjonslederne og regnskapsfører er tydelig for alle.*
Hver menighet har en kontaktperson hos regnskapsfører som har ansvar for leveransen til sine respektive menigheter. Ansvar og arbeidsdeling mellom regnskapsfører og administrasjonsleder fremgår av oppdragsavtalens vedlegg 5 og «Rutiner og tidsfrister». Begge disse dokumentene er tilgjengelig på BKF sitt intranett. Administrasjonsleders ansvar fremgår også av stillingsinstruks og menighetens økonomireglement. Det er vanskelig å være ytterligere konkret på dette området, men vi vil gjennomgå «Rutiner og tidsfrister» for å se etter forbedringspunkter.

Postadresse:

Marken 34
5017 BERGEN

E-post:

Web: <https://kirken.no/bergen/>
Org.nr.:

Telefon: +47 55 59 32

00
Telefaks:

Saksbehandler

Mette Rogstad Heimli

3. *Tydeliggjøre hvilken rolle økonomiavdelingen skal ha overfor administrasjonslederne.*
Det er områdeleder som har ansvar for oppfølging av administrasjonsleder – også i forhold til økonomiarbeidet, mens økonomiavdelingen har en rådgiver- og støttefunksjon. Vi ser at det kan være behov for å avklare grensesnittene mellom avdelingene tydeligere og det er derfor startet et arbeid mellom økonomiavdelingen og avdeling for kirkeliv, kultur og diakoni for å se på dette.
4. *Sikre at BKF sin pågående prosess med utarbeidelse av utfyllende rutiner og maler for økonomiarbeidet i menighetene ferdigstilles, og at dette omfatter arbeidsoppgaver knyttet til budsjettprosessen.*
Dette er en kontinuerlig prosess som dessverre ikke får nok oppmerksomhet/prioritet grunnet begrensede ressurser i økonomiavdelingen.

Det blir gjennomført kurs for administrasjonslederne i budsjettarbeid 28. oktober. Målet er en samkjørt prosess med felles maler, rådgiving og tilrettelegging. Når menighetene har vedtatt sitt budsjett, skal dette enkelt kunne leses inn i Xledger.

5. *Sikre at BKF sitt pågående arbeid med å utarbeide opplæringsplaner for administrasjonslederne gjennomføres som forutsatt, og at dette inkluderer tilstrekkelig opplæring av administrasjonslederne i nytt økonomisystem.*
Som for punkt 4 er dette en kontinuerlig prosess som også begrenses av knappe ressurser. Siden kompetansen og opplevelsen av hvordan økonomiarbeidet fungerer er ulik blant administrasjonslederne, vil vi i større grad legge til rette for individuell hjelp og veiledning.

Med vennlig hilsen

Asbjørn Vilkenen
kirkeverge

Mette Rogstad Heimli
økonomisjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Mottakere:
Deloitte AS avd Bergen

Postboks 6013

5892 Bergen

Vedlegg 2: Revisjonskriterier

Krav i lov og forskrift

Fra 1. januar 2021 gjelder ny økonomiforskrift, Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke. Bestemmelsene i Forskrift om økonomiforvaltningen for kirkelige fellesråd og menighetsråd i Den norske kirke fra 2003 er i hovedsak videreført, men det var behov for en revisjon på grunn av den nye trossamfunnsloven og ny kommunelov med iboende økonomibestemmelser fra 2020. I påvente av ny kirkeordning er «soknets organer» og «organ for soknet på kommunenivå» begrepene som er benyttet om det som tidligere ble benevnt som menighetsråd og fellesråd.

Formålet med forskriften fremgår i § 1-1: «Forskriftens formål er å legge til rette for en tjenlig og forsvarlig økonomiforvaltning i soknets organer, og på den måten sikre en god økonomistyring i den virksomhet som disse organene har ansvar for».

Forskriften stiller krav om at menighetsråd (soknets organer) skal ha både årsbudsjett og føre regnskap, begge etter nærmere spesifiserte regler (se §§ 9-11 for budsjettarbeid og §§ 12-19 for regnskap).

§ 20 i forskriften pålegger menighetsråd å vedta bestemmelser om økonomiforvaltningen i eget økonomireglement. Disse skal minst inneholde bestemmelser om:

- delegering av myndighet
- vedtak og endring av årsbudsjett
- intern rapportering og budsjettoppfølging.

Det går òg frem at økonomireglementet for menighetsråd i flersoknskommuner skal godkjennes av vedkommende kirkelige fellesråd (organ for soknet på kommunenivå).

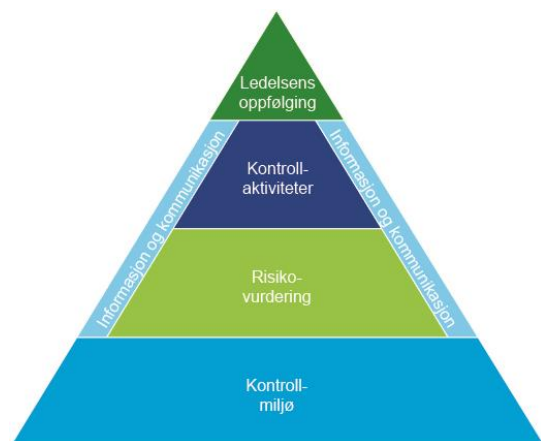
Internkontroll

Det er flere anerkjente rammeverk som beskriver grunnprinsipp for god internkontroll. Et av de mest brukte rammeverkene for internkontroll er COSO-modellen.²² Hovedelementene i COSO-modellen er felles for flere av de ulike rammeverkene for internkontroll. De viktigste elementene er:

- kontrollmiljø
- risikovurdering
- kontrollaktiviteter
- kommunikasjon og informasjon
- ledelsesoppfølging

Komponentene er gjensidig avhengige av hverandre, og likeverdige deler av et internkontrollsystem. COSO-modellen kan illustreres slik:

Figur 9: Illustrasjon av COSO-modellen.

²² COSO: *Internal Control – Integrated Framework (2013)*.

I COSO sitt rammeverk går det frem at mål på sektorovergripende nivå er en forutsetning for internkontroll. Ledere og ansatte i organisasjonen må ha en forståelse av de overordnede strategiene og målene i organisasjonen, og en del av internkontrollarbeidet er å spesifisere målbare, oppnåelige, relevante og tidfestede mål som organisasjonen skal jobbe etter. Disse overordnede målene skal operasjonaliseres til de underliggende enhetene i organisasjonen.

I denne forvaltningsrevisjonen er det særlig kontrollmiljødimensjonen som er relevant som revisjonskriterium. For å sikre en god internkontroll er det, ifølge COSO-modellen, viktig å utvikle et godt kontrollmiljø. Kontrollmiljøet er de standardene, prosessene og strukturene som danner basis for organisasjonen sitt internkontrollarbeid. Det er flere viktige prinsipper for et godt kontrollmiljø, blant annet:

- at organisasjonen viser at de er opptatt av integritet og etiske verdier
- at ledelsen, med utgangspunkt i organisasjonen sine mål, etablerer strukturer, rapporteringskanaler og egnede fullmakts- og ansvarsforhold.
- at organisasjonen forplikter seg til å tiltrekke seg, utvikle og beholde kompetanse som samsvarer med organisasjonens mål (opplæring).

Opplæring

BKF har et verdi- og måldokument som presenterer organisasjonen, og som skal være styrende for hvordan BKF-administrasjonen arbeider. Verdi- og måldokumentet for 2021-2022 inneholder blant annet mål og tiltak knyttet til administrasjonsledernes kompetanse, både generelt og innenfor økonomiarbeidet spesielt. I avsnittet om hva kirkelivavdelingen skal gjøres om arbeidsgiver, står det blant annet BKG skal «[v]ære en profesjonell arbeidsgiver med fokus på samarbeid og utvikling». For å nå dette målet er det listet opp en rekke tiltak, inkludert:

- Bidra til kompetanseutvikling, opplæring og oppfølging av ansatte
- Tilrettelegge for fagsamlinger for ansatte
- Skape møteplasser for samarbeid og utvikling
- Løfte frem god praksis, dele og lære av hverandre
- Ha fokus på strategisk kompetanseledelse inkludert kompetanseplanlegging
- Sikre at administrasjonslederne følger opp menighetsrådene med tanke på saksbehandling, arkivering, økonomiarbeid m.m.

I verdi- og måldokumentet går det videre frem at økonomiavdelingen har som mål å være en ressurs for menighetene på økonomiområdet, med blant annet følgende tiltak:

- Kartlegge opplæringsbehov for administrasjonslederne på økonomiområdet og utarbeide opplæringsplan
- Tilby kurs for menighetsrådene i økonomiarbeid
- Være tilgjengelige for veiledning og opplæring ved behov

I tillegg til det ovennevnte, kan man utlede et krav om opplæring og kjennskap til system, rutiner og regelverk blant ansatte fra generelle internkontrollprinsipper. Et sentralt tiltak i ethvert internkontrollsystem vil være at det er på plass tilstrekkelig opplæring til at de ansatte er i stand til å gjennomføre sine arbeidsoppgaver i samsvar med lover, krav og forventninger.

Generelle internkontrollprinsipper kan også legges til grunn som kriterium for vurdering av samarbeid og samhandling; et sentralt tiltak i ethvert internkontrollsystem vil være at organiseringen er hensiktsmessig, både ved at roller og ansvar er tydelig fordelt mellom ansatte og involverte aktører, og at det er tilstrekkelige møteplasser og samhandlingsarenaer for ansatte og involverte aktører slik at man får samkjørt og koordinert arbeidet som blir gjort.

Vedlegg 3: Sentrale dokumenter og litteratur

Lov og forskrift

- Barne- og familiedepartementet. Forskrift om økonomiforvaltningen i sokn i Den norske kirke. FOR-2003-09-25-1215

Ander kilder

- Håndbok for menighetsråd og kirkelig fellesråd 2019-2023 (2019, utarbeidet av Kirkerådet og KA)
- COSO: Intern Control – Integrated Framework 2013

Dokumenter fra Bergen kirkelige fellesråd

- Diverse rutiner, retningslinjer og veiledninger for økonomiarbeid i menighetene
- Diverse opplæringsmateriell for økonomiarbeid i menighetene
- Økonomireglement for Bergen kirkelige fellesråd (vedtatt 15.02.18, BKF-sak 05/18)
- Mal for økonomireglement i menighetene i Bergen kirkelige fellesråd
- Stillingsbeskrivelse for administrasjonsledere
- Timeplan for kurs til administrasjonsledere
- Kursmateriell til administrasjonsledere
- Delegeringsreglement for Bergen kirkelige fellesråd (vedtatt 29.04.2020, BKF-sak 21/20)
- Fullmaktsmatrise for Bergen kirkelige fellesråd (tatt til etterretning 09.12.20, BKF-sak 66/20)
- Oversikt over rutiner, ansvar og tidsfrister for økonomiarbeid i menighetene
- Verdi- og måldokument for Bergen kirkelige fellesråd, 2020-2021

Deloitte.

Deloitte AS and Deloitte Advokatfirma AS are the Norwegian affiliates of Deloitte NSE LLP, a member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte is a leading global provider of audit and assurance, consulting, financial advisory, risk advisory, tax and related services. Our network of member firms in more than 150 countries and territories serves four out of five Fortune Global 500® companies. Learn how Deloitte's 330,000 people make an impact that matters at www.deloitte.no.

© 2021 Deloitte AS

Saksnr: 2019/83-14
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	23/21	19.10.2021

Gjennomgang av BKF's kontrolloppgaver og kontrollrutiner - Status i arbeidet ved leder og nestleder

Forslag til vedtak

Saken blir lagt frem uten forslag til vedtak.

Sammendrag

Formålet med denne saken er at leder og nestleder i kontrollutvalget i BKF skal orientere resten av utvalget om status i arbeidet med gjennomgang av BKF's kontrolloppgaver og kontrollrutiner.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Fellesrådet gjorde slikt vedtak i sak 33/21 i møte 16.06.2021:

«Leder og nestleder i fellesrådet og i kontrollutvalget bes om å forberede sak som legges fram for fellesrådet i løpet av høsten. Saken skal omfatte:

- *Beskrivelse av hva som er fellesrådets kontrollansvar når det gjelder BKF sin virksomhet*
- *Beskrivelse av gjeldende kontrollregelverk og hvordan det følges opp av administrasjonen.*
- *Vurdere om fellesrådet har behov for å videreføre ordningen med kontrollutvalg, og hvilke kontrollfunksjoner utvalget i tilfellet skal ivareta. Dersom det anbefales å videreføre kontrollutvalg, bes forslaget til nytt reglement følge saken.*

Dagens avtale om sekretariathjelp utløper 31.12.2021. Det innhentes ikke tilbud om sekretariathjelp før fellesrådet har behandlet denne sak om kontrollarbeidet i BKF.»

Leder og nestleder informerte utvalget om status i saken i møte 07.09.2021 der dette ble protokollert:

«Behandling i møtet

Leder og nestleder i utvalget orienterte kom om status i arbeidet med «Gjennomgang av BKF sine kontrolloppgaver og kontrollrutiner». Det kom bl.a. frem at sak med forslag til fremtidig ordning er planlagt lagt frem i møte i fellesrådet 29.10.21.

Kontrollutvalget drøftet saken videre etter det formelle møtet var over, etter at sekretariatet og revisor hadde forlatt møtet.

Etter dette ble det gjort slikt vedtak.

Vedtak

Informasjonen ble tatt til orientering.»

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse i denne saken, jf. regler for kontrollutvalget § 3.

Vurderinger og virkninger

Det er avtalt at leder og nestleder skal orientere resten av kontrollutvalget om status i arbeidet med gjennomgang av BKF's kontrolloppgaver og kontrollrutiner.

Konklusjon

Kontrollutvalget bør på bakgrunn av det som kommer frem i orienteringen diskutere seg frem til et vedtak. Saken blir derfor lagt frem uten forslag til vedtak.

Saksnr: 2020/26-14
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	24/21	19.10.2021

Eventuelt

Forslag til vedtak

Saken blir lagt frem uten forslag til vedtak.

Sammendrag

Det blir lagt opp til å ha eventuelt på saklisten for å ivareta det enkelte medlem i utvalget sin mulighet til å selv å ta opp saker eller gjøre vedtak i saker som ikke er på saklisten.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Det blir lagt opp til å ha eventuelt på saklisten for å ivareta det enkelte medlem i utvalget sin mulighet til å selv å ta opp saker eller gjøre vedtak i saker som ikke er på saklisten.

Vedtakskompetanse

Kontrollutvalget har vedtakskompetanse i denne saken, jf. regler for kontrollutvalget § 2 og 3.

Vurderinger og virkninger

Dersom det blir tatt opp saker som krever nærmere undersøkelser, eller innhenting av flere opplysninger, før en kan konkludere med at det er en sak for kontrollutvalget, bør utvalget be sekretariatet forberede sak om dette til neste møte.

Konklusjon

Formålet er å gi en åpning for å få nærmere undersøkelser av saker som kontrollutvalget ønsker å få utredet til neste møte, eventuelt til et senere møte i utvalget. Dessuten eventuelt å få orientering fra kirkevergen eller andre i et senere møte.

Saksnr: 2017/83-34
Saksbehandler: Roald Breistein

Saksgang

Utvalg	Utv.saksnr.	Møtedato
Kontrollutvalget i Bergen kirkelige fellesråd	25/21	19.10.2021

Konkurransetsetting av revisjonstjenestene for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) - Forslag til konkurransegrunnlag

Forslag til vedtak

1. Forslag til konkurransegrunnlag, med de endringer som kom frem i møtet, vedtas.
2. Sekretariatet får fullmakt til å gjøre nødvendige redaksjonelle og strukturelle endringer i konkurransegrunnlaget før det blir sendt ut.

Sammendrag

Kontrakt med ekstern revisor gjelder til 30.06.2022 hvilket betyr at BKF må starte arbeidet med ny konkurranse for revisjonstjenestene høsten 2021. Det er fellesrådet som velger revisor for BKF. Vedtaket blir gjort etter innstilling fra kontrollutvalget, som gjennomfører prosessen frem til valg av revisor.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
seniorrådgjevar

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevet underskrift

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Bergen kirkelige fellesråd (BKF) benytter konkurranseutsetting av revisjonstjenestene. Nåværende avtaleperiode for revisjonstjenester gjelder til og med revisjon av regnskapet for 2021, det vil si til og med 30.6.2022. Fra 1.7.2022 må revisor for ny avtaleperiode være på plass.

Fellesrådet vedtok 16.06.2021 i sak 36/21 å gi kontrollutvalget fullmakt til å gjennomføre prosessen for å få gjennomført konkurransen om valg av revisor, ved å gjøre slikt vedtak:

1. *Fellesrådet gir kontrollutvalget fullmakt til å gjennomføre ny konkurranse om valg av revisor for Bergen Kirkelig Fellesråd. Tidsrammen må legges slik at den som blir valgt ut fra konkurransen, er revisor f.o.m. 01.07.2022.*
2. *Fullmakten omfatter gjennomføring av hele prosessen, herunder:*
  - *Utarbeiding og godkjenning av tilbudsdokument*
  - *Knytte til seg nødvendig hjelp.*
  - *Vurdere mottatte tilbud og innstille overfor fellesrådet på valg av revisor.*

På bakgrunn av dette behandlet kontrollutvalget i BKF i møte 07.09.2021 sak PS 18/21 om hvem som skal bistå utvalget med å gjennomføre arbeidet med konkurranseutsettingen der det ble gjort slikt vedtak:

1. *Det skal gjennomføres ny konkurranse av revisjonstjenestene for Bergen kirkelige fellesråd (BKF) med sikte på at ny kontraktsperiode skal gjelde fra 01.07.2022.*
2. *Kontrollutvalget ønsker at arbeidet relatert til konkurranseutsetting av revisjonstjenestene blir utført av sekretariat for kontrollutvalet i Vestland fylkeskommune*
3. *Den som skal bistå i denne prosessen skal bl.a:*
  - *Utarbeide utkast til kravspesifikasjon, i dialog med administrasjonen i BKF*
  - *Utarbeide utkast til konkurransegrunnlag*
  - *Kunngjøre konkurransen*
  - *Føre anskaffelsesprotokoll*
  - *Evaluerer av innkomne tilbud*
  - *Varsel om tildeling av kontrakt*
  - *Behandle eventuelle klager*
  - *Utarbeiding av kontrakt og sørge for nødvendige underskrifter*
  - *Delta i nødvendige samrådsmøter og deltaking i aktuelle møter i kontrollutvalget og fellesrådet.*

Vedtakskompetanse

Det er kontrollutvalget som har vedtakskompetanse til å gjennomføre prosess med konkurranseutsetting av revisjonstjenestene og lage innstilling til fellesrådet på valg av revisor, mens det er fellesrådet som gjør vedtak, jf. Regler for kontrollutvalget i Bergen Kirkelige Fellesråd § 4.

Vurderinger og virkninger

I tråd med vedtaket over blir forslag til konkurransegrunnlag lagt frem for kontrollutvalget. Sekretariatet har sammen med jurist utlånt fra innkjøpsseksjonen i Vestland fylkeskommune utarbeidet forslag til konkurransegrunnlag. Kontrollutvalget må gjennomgå og ta stilling til de aktuelle dokumentene som viser forslag til områder som konkurransegrunnlaget skal omfatte, og som blir lyst ut i DOFFIN.

Konkurransesgrunnlaget er unntatt offentlighet etter offentleglova § 23, 3. avsnitt. Dokumentene vil bli gjennomgått i møtet. Det anbefales at møtet lukkes under behandling av denne saken. Det må regnes god tid for kontrollutvalget til gjennomgang og drøfting av innholdet.

Forrige gang BKF konkurranseutsatte revisjonstjenestene lå det inne regnskapsrevisjon av fellesrådet, 25 menigheter og 1 barnehage. Sekretariatet har fått bekreftet av økonomisjef at det fortsatt er de samme enhetene som er aktuelle for regnskapsrevisjon. Videre lå det inne forespørsel om timepris på forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll (den gang betegnet som selskapskontroll) og andre timebaserte tjenester. På bakgrunn av at det for tiden foregår en gjennomgang av BKF sine kontrolloppgaver og kontrollrutiner, og at det derfor er usikkerhet rundt om det vil være aktuelt for BKF å bestille forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, har vi i konkurransegrunnlaget foreslått at dette legges inn som en opsjon. BKF kan når konkurransen er ferdig gjennomført selv vurdere om de vil tiltre opsjonen eller ikke.

Sekretariatet skal i samme periode gjennomføre konkurranse av revisjonstjenestene for Ullensvang kommune og Askøy kommune som vi også er sekretariat for. Det er en fordel, både rent praktisk og ikke minst økonomisk, at gjennomføring av konkurransen av revisjonstjenestene for de nevnte kommunene blir gjennomført sammen med konkurransen av revisjonstjenestene for BKF.

Ut fra erfaring fra tilsvarende arbeid tidligere, der to eller flere kommuner har vært med i felles konkurranse, har det gått med anslagsvis 40 - 50 timer til dette arbeidet pr. kommune. Dersom BKF skulle gjennomført denne konkurransen alene, ville det gå med betraktelig mer tid, med et estimat på 80 til 100 timer.

Kontrollutvalget bør gi sekretariatet fullmakt til å gjøre nødvendige redaksjonelle og strukturelle endringer i konkurransegrunnlaget, slik at det kan tilpasses alle kommunene før det blir lagt ut på DOFFIN, uten at utvalget må godkjenne grunnlaget på nytt.

Konklusjon

Kontrollutvalget foretar gjennomgang av anbudsdocumentene i møtet, vedtar innholdet i konkurransegrunnlaget og gir sekretariatet fullmakt til å gjøre nødvendige redaksjonelle og strukturelle endringer i anbudsdocumentene før de blir lagt ut på DOFFIN.